

Petostentorjunnasta vastaavat EU:n elimet

Toimivaltuudet ovat selkeät, mutta tiedonvaihto ja valvonta komissiossa on edelleen riittämätöntä

EUROOPAN
TILINTARKASTUS-
TUOMIOISTUIN

Sisällys

Kohta

01–15 | Keskeiset tiedot

01–06 | Miksi aihe on tärkeä?

07–15 | Tilintarkastustuomioistuimen havainnot ja suositukset

16–76 | Tilintarkastustuomioistuimen havainnot tarkemmin

16–28 | Petostutkintaan osallistuvien elinten toimivaltuudet on määritelty selkeästi, eivätkä ne ole päällekkäisiä

29–60 | Petosväitteiden ilmoittamis- ja käsittelymenettelyt lisäävät hallinnollista taakkaa ja kaventavat lisäsuojatoimenpiteiden soveltamisen mahdollisuutta

32–38 | Petoksista ilmoittamista koskevat velvoitteet vaihtelevat ja johtavat päällekkäisiin ilmoituksiin

39–47 | Nykyisellä järjestelmällä ei voida taata, että EPPO arvioi kaikki petosväitteet

48–60 | EPPOn vähäinen tietojenvaihto OLAFin kanssa kaventaa EU:n talousarvion suojaamisen täydentävien hallinnollisten toimenpiteiden soveltamisalaa

61–76 | Komissiolla ei ole kokonaiskuvaa petostutkintoihin liittyvistä määristä, jotka vaikuttavat EU:n talousarvioon

62–66 | Petosilmoituksia koskevissa tiedoissa on vaihtelua, jota ei ole analysoitu

67–71 | Tiedot EPPOn ja OLAFin tutkintojen tuloksista eivät ole keskenään vertailukelpoisia

72–76 | Komissiolta puuttuvat kattavat tiedot määristä, jotka vaikuttavat EU:n talousarvioon kansallisten tuomioistuinten ratkaisujen johdosta

Liitteet

Liite I – Tietoja tarkastuksesta

Lyhenteet

Sanasto

Komission vastaukset

Tarkastuksen eteneminen

Tarkastustiimi

01

Keskeiset tiedot

Miksi aihe on tärkeä?

- 01** EU:lla ja sen jäsenvaltioilla on velvollisuus suojata unionin taloudellisia etuja petolliselta menettelyltä ja muulta laittomalta toiminnalta¹. Unionin taloudellisilla eduilla tarkoitetaan unionin kaikkia tuloja, menoja ja varoja². Mikä tahansa lainsäädännön rikkominen, joka saattaa vaikuttaa EU:n talousarvioon kielteisesti, on ”sääntöjenvastaisuus”. EU:n taloudellisiin etuihin kohdistuvia rikoksia voivat olla petokset, lahjuksen antaminen ja lahjuksen ottaminen, kavallus ja rahanpesu (ns. PIF-rikkokset). Selkeyden vuoksi käytämme tässä kertomuksessa sanaa ”petos” kattavana ilmauksena siihen katsomatta, tarkoitetaanko sillä petosväitteitä, laitonta toimintaa vai vahvistettuja petostapauksia.

¹ Sopimus Euroopan unionin toiminnasta, [352 artikla](#).

² [Direktiivi \(EU\) 2017/1371 \(PIF-direktiivi\)](#), 2 artiklan 1 kohta.

- 02** EU:ssa epäiltyjen PIF-rikosten tutkinnoista vastaa Euroopan syyttäjänvirasto (EPPO)³, joka hoitaa rikostutkinnat. Ne voivat johtaa kansallisten tuomioistuinten langettamiin seuraamuksiin. Rikostutkinnan tulokset voivat myös johtaa hallinnollisiin toimiin korvausten maksamiseksi uhreille. Euroopan petostentorjuntavirasto (OLAF)⁴ vastaa petosten, lahjonnan ja muun laittoman toiminnan hallinnollisista tutkinnoista, jotka eivät kuitenkaan saa vaikuttaa syyttävöviranomaisien toimivaltuuksiin aloittaa ja suorittaa rikostutkintoja. Näin EU:n toimielimet tai kansalliset elimet, jotka hallinnoivat EU:n talousarviota, voivat ryhtyä lisätoimiin, jotta EU:n talousarviolle mahdollisesti koituvat vahingot voidaan kompensoida.
- 03** EU:n petostentorjuntajärjestelmässä OLAF huolehtii hallinnollisista tutkinnoista ja EPPO vastaa rikostutkinnoista. OLAF ja EPPO ovat velvollisia pitämään rikostutkintaan liittyvät tiedot luottamuksellisina. OLAF ja EPPO voivat saada tukea Euroopan unionin rikosoikeudellisen yhteistyön virastolta (Eurojust)⁵ ja Euroopan unionin lainvalvontayhteistyövirastolta (Europol)⁶. *Taulukossa 1* esitetään EPPO:n, OLAFin, Eurojustin ja Europolin tehtävät.

³ SEUT 86 artikla ja neuvoston asetus (EU) 2017/1939 (EPPO-asetus), sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna komission delegoidulla asetuksella (EU) 2020/2153.

⁴ Asetus (EU, EURATOM) 883/2013 (OLAF-asetus), sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (EU, Euratom) 2020/2223, ja tiedonanto komissiolle: *Governance in the European Commission – kohta 3.7.2 "Combating Fraud: The European Anti-Fraud Office (OLAF)"*.

⁵ SEUT 85 artikla ja asetus (EU) 2018/1727 (Eurojust-asetus), sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EU) 2023/2131.

⁶ SEUT 88 artikla ja asetus (EU) 2016/794 (Europol-asetus), sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EU) 2022/991.

Taulukko 1 | EU:n elinten roolit ja vastuut EU:n petostentorjuntajärjestelmässä

 EUROOPAN SYYTTÄJÄN VIRASTO	 EUROOPAN PETOSTENTORJUNTAVIRASTO		
Rikosoikeudellinen toimivalta	Hallinnollinen toimivalta	Oikeudellinen yhteistyö	Poliisiyhteistyö
Vastaa Euroopan unionin taloudellisten etujen suojaamisesta		Vakavan rikollisuuden, muun muassa unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien rikosten, torjunnan tukeminen*	
- Rikostutkinnat (PIF-rikokset)**. - Nostaa syytteitä EPPOn toimintaan osallistuvien jäsenvaltioiden tuomioistuimissa. - Ilmoittaa EU:n menoja ja tuloja hallinnoiville tahoille, jotta nämä voivat ryhtyä hallinnollisiin toimenpiteisiin.	- Suorittaa hallinnollisia tutkintoja ja täydentäviä tutkintoja petoksista, lahjonnasta ja muusta EU:n taloudellisia etuja vahingoittavasta laittomasta toiminnasta (myös sääntöjenvastaisuuksista). - Suosittellee toimenpiteitä EU:n menoja ja tuloja hallinnoiville tahoille EU:n talousarvion suojaamiseksi. - Komission johtava yksikkö EU:n petostentorjuntapolitiikan suunnittelussa ja kehittämisessä.	Tukee kansallisten oikeusviranomaisten ja/tai EPPOn välistä yhteistyötä vakavan rikollisuuden tutkinnassa ja syytteen esittämisen osassa, kun kyseinen rikollisuus (myös EU:n taloudellisia etuja vahingoittavat) ja järjestäytynyt rikollisuus koskevat vähintään kahta EU:n jäsenvaltiota tai yhtä EU:n jäsenvaltiota ja jotakin kolmatta maata.	Tukee ja tehostaa jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten toimintaa ja keskinäistä yhteistyötä, jolla ehkäistään ja torjutaan vähintään kahta jäsenvaltiota koskevaa vakavaa rikollisuutta (myös EU:n taloudellisia etuja vahingoittavaa), terrorismia ja muita vakavan tai järjestäytyneen rikollisuuden muotoja, jotka vahingoittavat johonkin EU:n toimintapolitiikkaan perustuvaa yhteistä etua.
- Ilmoittaa kansallisille oikeusviranomaisille rikosväitteet, joissa EPPolla ei ole toimivaltaa. - Ilmoittaa OLAFille muut kuin rikosväitteet sekä EPPOn tutkintatoimien tulokset ja tiedottaa mahdollisuudesta ryhtyä hallinnollisiin toimenpiteisiin.	- Ilmoittaa EPPOLle unionin taloudellisiin etuihin kohdistuviin rikoksiin liittyvistä väitteistä. - Antaa tietoja, tekee analyyssejä (myös rikosteknisiä analyyssejä), antaa asiantuntija-apua ja operatiivista tukea EPPOLle.	- Antaa tukea EPPOn toimintaan osallistumattomien jäsenvaltioiden tai kolmansien maiden keskinäistä oikeusapua koskevien pyyntöjen yhteydessä, helpottaa sellaisten yhteisten tutkintaryhmien perustamista, joihin osallistuu myös EPPO, ja antaa tukea operatiivisen vaiheen aikana. - Järjestää koordinoitavuuksia, perustaa koordinoitavuuksia, joihin osallistuu myös EPPO, tai antaa tukea EPPOn operatiivisille keskuksille.	- Tarjoaa rikostiedusteluanalyyssejä sekä operatiivista ja koordinoitavuuksia EPPOn tutkintatoimille. - Jakaa EPPOn, OLAFin tai Eurojustin toimivaltaan kuuluvien rikoksiin liittyviä tietoja EU:n tasolla. - Tarjoaa foorumin EU:n tason yhteistyölle sekä rikosten torjuntaa tukeville yksityisille osapuolille.

*Unionin taloudellisia etuja vahingoittavat rikokset ovat yksi [Eurojust](#)- ja [Europol](#)-asetusten liitteessä I luetelluista 30 vakavasta rikoksesta.

**[PIF-direktiivin](#) 3, 4 ja 5 artikla.

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin asiaa koskevien asetusten perusteella.

- 04** Tilintarkastustuomioistuimen tarkastuksessa arvioitiin, ovatko EPPOn, OLAFin, Eurojustin ja Europolin toimivaltuudet selvät EU:n petostentorjuntajärjestelmässä petosten torjuntaa koskevien vastuualueiden ja keskinäisen tuen osalta. Tilintarkastustuomioistuin arvioi erityisesti EPPOn ja OLAFin välistä tietojenvaihtoa ennen petostutkintoja ja niiden aikana sen kannalta, pystyvätkö ne käyttämään toimivaltuuksiaan tehokkaasti. Tilintarkastustuomioistuin arvioi myös komission valvontatehtävää EU:n taloudellisten etujen suojaamisessa, joka sisältää muun muassa vilpillisesti saatujen varojen takaisinperinnän. Tarkastus ei kata petostentorjuntaan liittyviä toimia.
- 05** Tarkastajat tutkivat sääntelykehystä, jossa määritetään edellä mainittujen neljän elimen tehtävät ja vastuut, sekä haastattelivat niiden henkilöstöä arvioidakseen, ovatko EU:n taloudellisten etujen suojaamiseksi tehdyt järjestelyt riittävät. Tilintarkastustuomioistuin analysoi myös OLAFin ja EPPOn toimittamia tietoja petostapauksen käsittelyn eri vaiheista.
- 06** Komissio käynnisti heinäkuussa 2025 EU:n petostentorjuntajärjestelmän uudelleentarkastelun julkaisemalla [valkoisen kirjan](#), jossa esitetään alustavia suuntaviivoja ja keskeisiä kysymyksiä uudelleentarkastelun ohjaamiseksi. Tilintarkastustuomioistuimen kertomus otetaan huomioon tässä tarkastelussa. Tarkemmat taustatiedot ja yksityiskohdat tarkastuksen sisällöstä ja tarkastustavasta esitetään [liitteessä I](#).

Tilintarkastustuomioistuimen havainnot ja suositukset

- 07** Kaiken kaikkiaan tilintarkastustuomioistuimen johtopäätös on, että vaikka OLAFin, EPPOn, Eurojustin ja Europolin toimivaltuudet on määritelty selkeästi, tietojenvaihdossa ja komission hallinnollisessa valvonnassa on edelleen puutteita. Näiden elinten toimittamista tiedoista käy ilmi, että ilmoitettujen petosväitteiden määrä vaihtelee ja että komissio ei ole analysoinut tätä vaihtelua. Petosväitteistä ilmoittamista koskevat vaatimukset saattavat johtaa päällekkäisiin ilmoituksiin, jolloin hallinnollinen työmäärä kasvaa. Vähäinen tiedonvaihto vaikuttaa tutkintojen ja muiden EU:n taloudellisten etujen suojaamiseen tähtäävien toimenpiteiden määrään. Tilintarkastustuomioistuin havaitsi myös, että petostutkintojen seurauksena EU:n talousarvioon maksettavia määriä tai tosiasiallisesti perittyjä määriä koskeva komissio valvonta ei ole kattavaa.

Petostutkintaan osallistuvien elinten toimivaltuudet on määritelty selkeästi, eivätkä ne ole päällekkäisiä

- 08** OLAFilla, EPPOlla, Europolilla ja Eurojustilla on erityiset, selkeät ja toisiaan täydentävät tehtävät ja vastuualueet, jotka mahdollistavat tehokkaan suojan EU:n taloudellisiin etuihin kohdistuvia petoksia vastaan. Tässä yhteydessä on tärkeää erottaa toisistaan hallinnollisista tutkinnoista vastaavan OLAFin ja rikostutkinnoista vastaavan EPPO:n roolit (ks. kohdat [16–25](#)).
- 09** Näiden kahden asian kannalta merkittävimmän elimen välisen yhteistyön osalta tilintarkastustuomioistuimien havaitsi, että tukitapausten määrä on pysynyt viime vuosina suhteellisen pienenä verrattuna EPPO:n käynnistämien tutkintojen ja OLAFin aloittamien tutkintojen määrään. Tämä selittyy todennäköisesti sillä, että EPPO:n pääasiallisena tukena toimivat kansalliset viranomaiset ja että OLAFin hallinnollinen toimivalta eroaa huomattavasti kolmen muun EU:n elimen toimivallasta. Silloin, kun yhteistyötä pyydettiin, eri elinten antama tuki oli kuitenkin erittäin arvostettua (ks. kohdat [26–28](#)).

Petosväitteiden ilmoittamis- ja käsittelymenettelyt lisäävät hallinnollista taakkaa ja kaventavat lisäsuojatoimenpiteiden soveltamisen mahdollisuutta

- 10** Petoksista ilmoittamista koskevat velvoitteet vaihtelevat ja johtavat myös päällekkäiseen raportointiin, jossa kansallisten viranomaisten edellytetään ilmoittavan EPPOlle ja EU:n elinten edellytetään ilmoittavan sekä EPPOlle että OLAFille. Muut osapuolet voivat raportoida EPPOlle, OLAFille tai molemmille vapaaehtoisesti.
- 11** Nykyinen kaksinkertainen raportointijärjestelmä edellyttää, että sekä OLAF että EPPO arvioivat kaikki vastaanottamansa petosväitteet. Sillä ei kuitenkaan voida varmistaa, että kaikki väitteet toimitetaan EPPOlle, jotta se voisi arvioida, liittyykö niihin mahdollisesti rikollista toimintaa. Lisäksi se tekee väitteiden siirtämiseen OLAFilta EPPOlle liittyvät menettelyt hankaliksi ja mahdollistaa riskin, että OLAF aloittaa tutkintoja varmistamatta, ettei EPPO tutki samoja asioita (ks. kohdat [39–47](#)).
- 12** Toisaalta vaikka EPPO ilmoittaa EU:n ja jäsenvaltioiden hallintoviranomaisille tutkinnan aloittamisesta, lopettamisesta ja syytteiden nostamisesta, EPPO tiedottaa OLAFille käynnissä olevista ja lopetetuista tutkintatoimista sekä syytteiden nostamisesta vähänlaisesti. OLAFin hallinnollisten tutkintojen hyödyntäminen rikostutkinnan täydentämiseksi on siis edelleen poikkeuksellista, mikä kaventaa mahdollisuutta soveltaa lisäsuojatoimenpiteitä (ks. kohdat [48–60](#)).

Suositus 1

Perustetaan järjestelmä petosväitteitä ja petostutkintoja koskevaa tehokasta tietojenvaihtoa varten

EU:n petostentorjuntajärjestelmän käynnissä olevan uudelleentarkastelun pohjalta komission olisi yhteistyössä EPPOn kanssa perustettava yhteentoimiva petostentorjuntajärjestelmä, jossa noudatetaan kaikilta osin asiaankuuluvaa lainsäädäntöä, tietosuojasääntöjä ja luottamuksellisuutta rikostutkinnoissa. Järjestelmässä tulisi olla selvää, mihin petosväitteet tulee ilmoittaa, ja sen tulisi mahdollistaa tehokas tietojenvaihto petosväitteistä ja -tutkinnoista. Näissä puitteissa uuden järjestelmän tulisi perustua seuraaviin periaatteisiin:

- o kaikki väitteet ohjataan keskustietokantaan, jotta niiden arviointiin voidaan luoda tehokas prosessi
- o OLAFilta peräisin olevat petosväitteet ja OLAFin käynnissä olevat tutkinnat, joissa paljastuu epäilyjä rikollisesta toiminnasta, siirretään viipymättä EPPOn käsiteltäväksi, tai jos se ei ole toimivaltainen, toimivaltaisen kansallisen syyttäjäviraston käsiteltäväksi
- o jos EPPO katsoo tutkintansa aikana, että petosväitteessä ei ole kyse rikoksesta, keskeiset tiedot asetetaan OLAFin tai tapauksen mukaan muiden hallintoelinten saataville sekä komissiolle, jotta voidaan määrittää, onko hallinnollisen tutkinnan aloittaminen kustannustehokasta
- o EPPO arvioi tutkintojensa aikana säännöllisin väliajoin, missä vaiheessa pääsy oleellisiin tietoihin voidaan antaa komissiolle, jotta voidaan määrittää hallinnollisen toimen laajuus, ja OLAFille, jotta voidaan määrittää, olisiko se kustannustehokasta, että OLAF ehdottaa täydentävää tutkintaa.

Toteutumisen tavoiteajankohta: vuoden 2028 loppu.

Petostutkintojen seurauksena EU:n talousarvioon maksettavia määriä tai tosiasiallisesti takaisinperittyjä määriä koskeva komissio valvonta ei ole kattavaa

- 13** EPPOn ja OLAFin tietojen perusteella on vaikea arvioida, onko petosten ilmoittamisesta vastaavien elinten havaitsemisaste riittävä. Tilintarkastustuomioistuin havaitsi, että useissa jäsenvaltioissa niiden vastuulla olevan EU:n talousarvion osuuden ja ilmoitettujen petostapausten määrän välillä on huomattava ero. EU:n elinten OLAFille ja EPPOLle ilmoittamien petosväitteiden määrässä on myös huomattavaa vaihtelua: OLAFille ilmoitetaan noin kolme kertaa enemmän tapauksia kuin EPPOLle. Komissio ei ole analysoinut näiden erojen ja vaihtelujen syitä (ks. kohdat [62–66](#)).

Suositus 2

Analysoidaan ilmoitettujen petosten määrän vaihteluja eri puolilla EU:ta

Komission olisi analysoitava eri puolilla EU:ta ilmoitettujen petosten määrän vaihtelua ja ryhdyttävä asianmukaisiin toimiin esimerkiksi tutkimalla petoksista huomattavan vähäisen ilmoittamisen syitä ja antamalla jäsenvaltioille ja EU:n elimille ohjeita ilmoittamiskäytännöistä. Analyysissa olisi erityisesti selvitettävä, miksi

- o ilmoitettujen petosväitteiden, jotka koskevat sekä tuloihin että menoihin liittyviä petoksia, suhteellinen määrä vaihtelee huomattavasti jäsenvaltioiden välillä ja
- o EU:n elinten EPPOLle ja OLAFille ilmoittamien petosväitteiden suhteellinen määrä vaihtelee huomattavasti.

Toteutumisen tavoiteajankohta: vuoden 2026 loppu.

- 14** Tilintarkastustuomioistuin havaitsi, että määrät, joihin EPPOn ja OLAFin tutkintojen tulokset vaikuttivat, eivät ole keskenään vertailukelpoisia. OLAFin tutkinnat liittyvät yksinomaan EU:n talousarvioon. EPPOn taas on arvioitava vahingon kokonaismäärä suhteellisen varhaisessa vaiheessa tutkintaa, jotta se voi valmistella rikossyytettä. Arvio vaihtelee tavallisesti siihen saakka, kunnes asia on saatettu päätökseen tuomioistuimen langettavalla tuomiolla. EU:n talousarviolle aiheutuvat vahingot ovat yleensä vain osa vahinkojen kokonaismäärästä, sillä petokset kohdistuvat myös muun muassa kansallisiin talousarvioihin (ks. kohdat [61-71](#)).
- 15** Komission on varmistettava, että kaikki EU:n talousarvioon kuuluvat määrät peritään takaisin viipymättä riippumatta siitä, onko takaisinperintä seurausta rikosoikeudellisista vai hallinnollisista menettelyistä. OLAF seuraa säännöllisesti omien tutkintojensa perusteella annettuja suosituksia. Komissiolla ei kuitenkaan ole mekanismeja, jonka avulla se voisi seurata, onko tuomioistuinten määräämät takaisinperinnät rikostutkintojen jälkeen pantu täytäntöön ja onko EU:n talousarvioon liittyvät saatavat tosiasiallisesti peritty kokonaisuudessaan takaisin (ks. kohdat [72-76](#)).

Suositus 3

Petostentorjuntaan liittyvien tutkintojen seurannan valvonnan tehostaminen

Jotta komissio saisi yleiskuvan siitä, missä määrin EU:n talousarvioon kuuluvat määrät on maksettu takaisin, sen olisi kehitettävä menetelmä, jolla mitataan EPPOn ja OLAFin tutkintojen kokonaisvaikutusta talouteen, mukaan luettuina EU:n talousarvioon kansallisen tuomioistuimen rikosoikeudellisen menettelyn nojalla antaman ratkaisun perusteella suoritettavat takaisinmaksut. Lisäksi menetelmällä voidaan valvoa OLAFin tutkintojen perusteella annettujen suositusten seurantaa. Tähän tulisi sisältyä jäsenvaltioilta säännöllisten päivitysten pyytäminen omaisuuden muuntamisesta ja takaisinperittävästä määristä sekä arvio EU:n talousarvioon kohdistuvasta osuudesta.

Toteutumisen tavoiteajankohta: vuoden 2028 loppu.

Tilintarkastustuomioistuimen havainnot tarkemmin

Petostutkintaan osallistuvien elinten toimivaltuudet on määritelty selkeästi, eivätkä ne ole päällekkäisiä

- 16** Tilintarkastustuomioistuimen oletuksena on, että OLAFilla, EPPOlla, Eurojustilla ja Europolilla on lainsäädännössä selkeästi määritelty toimivaltuudet, tehtävät ja vastuualueet petosten tutkinnassa ilman päällekkäisyyksiä, ja että ne toimivat näiden toimivaltuuksien puitteissa yhteistyössä EU:n talousarvion suojaamiseksi mahdollisimman tehokkaaksi.
- 17** EU:n lainsäädännön mukaan OLAFilla⁷, EPPOlla⁸, Eurojustilla⁹ ja Europolilla¹⁰ on erityisiä, toisiaan täydentäviä tehtäviä ja vastuualueita (*taulukko 1*). Komissio arvioi parhaillaan näitä neljää elintä koskevia asetuksia.

⁷ Asetus (EU, Euratom) 2020/2223 ja tiedonanto komissiolle: Governance in the European Commission – kohta 3.7.2 ”Combating Fraud: The European Anti-Fraud Office (OLAF)”.

⁸ SEUT 86 artikla ja EPPO-asetus, viimeksi muutettuna komission delegoidulla asetuksella (EU) 2020/2153.

⁹ SEUT 85 artikla ja Eurojust-asetus, viimeksi muutettuna asetuksella (EU) 2023/2131.

¹⁰ SEUT 88 artikla ja Europol-asetus, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EU) 2022/991.

18 Komissiossa oikeus- ja kuluttaja-asioiden pääosasto (JUST) sekä muuttoliike- ja sisäasioiden pääosasto (HOME) seuraavat vakavan ja järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa. Oikeus- ja kuluttaja-asioiden pääosasto valvoo oikeudellisen yhteistyön lainsäädäntöä ja yhteistyössä OLAFin kanssa PIF-direktiivin¹¹ täytäntöönpanoa sekä seuraa EPPO- ja Eurojust-asetusten täytäntöönpanoa. Muuttoliike- ja sisäasioiden pääosasto valvoo lainvalvontayhteistyötä koskevaa lainsäädäntöä sekä seuraa Europol-asetuksen täytäntöönpanoa. Komissiolla ei ole valvontavaltuuksia EPPOn, OLAFin, Eurojustin ja Europolin operatiivisiin toimiin, joita nämä EU:n elimet toteuttavat joko itsekseen tai yhteistyössä taikka yhdessä toimivaltaisten kansallisten oikeusviranomaisten (EPPOn ja Eurojustin tapauksessa) taikka kansallisten lainvalvontaviranomaisten (EPPOn ja Europolin tapauksessa) kanssa.

19 Koska komissio on viime kädessä vastuussa EU:n talousarvion toteuttamisesta oman hallintovaltansa puitteissa, sen on tehtävä tarvittavat toimenpiteet, jotta saadaan kohtuullinen varmuus siitä, että sääntöjenvastaisuudet ja rikollinen toiminta ehkäistään, havaitaan ja korjataan¹². EU:n tuloja ja menoja EU:n tasolla ja kansallisella tasolla hallinnoivien elinten (esim. tulliviranomaisten, EU:n varoja hallinnoivien kansallisten viranomaisten sekä EU:n toimielinten, elinten ja laitosten) on varmistettava moitteeton varainhoito EU:n talousarviota toteutettaessa. Tämä edellyttää, että niillä on käytössä valvontajärjestelmät, joilla ehkäistään, havaitaan ja korjataan petoksia ja muuta laitonta toimintaa. Ne voivat tarvittaessa määrätä hallinnollisia seuraamuksia petoksentehtäville¹³.

¹¹ [PIF-Direktiivi](#) unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnasta rikosoikeudellisin keinoin.

¹² [Asetuksen \(EU, Euratom\) N:o 2024/2509](#) (varainhoitoasetus) petosten ehkäisemistä, havaitsemista, korjaamista ja seuranta koskevista sisäisistä valvontajärjestelmistä koskevat säännökset, 36 artiklan 2 kohdan d alakohta ja 7 kohta.

¹³ [Varainhoitoasetus](#) varhaishavainta- ja poissulkemisjärjestelmästä, 137–147 artikla.

- 20** OLAF on vuonna 1999 perustettu komission pääosasto, jolla on valtuudet tutkia riippumattomasti hallinnollisin keinoin petoksia, lahjontaa ja muuta EU:n taloudellisia etuja vahingoittavaa laitonta toimintaa (myös sääntöjenvastaisuuksia). Se johtaa komission työtä EU:n petostentorjuntapolitiikan suunnittelussa ja kehittämisessä sekä petosten ehkäisemisen, havaitsemisen ja korjaamisen seurantaan. OLAF voi antaa talousarvion täytäntöönpanosta vastaaville elimille, kuten komission pääosastoille ja unionin virastoille, suosituksia, joissa ehdotetaan hallinnollisia toimenpiteitä EU:n talousarvion suojelemiseksi. Näihin toimenpiteisiin voi sisältyä taloudellisia, hallinnollisia, kurinpidollisia ja oikeudellisia suosituksia tai turvaamistoimenpiteitä. OLAFin on ilman aiheutonta viivytystä ilmoitettava EPPOLle kaikesta rikollisesta toiminnasta, jonka yhteydessä EPPO voi käyttää toimivaltaansa. Jos OLAFin tutkimuksissa käy ilmi, että on aihetta epäillä EU:n taloudellisiin etuihin vaikuttavaa rikollista toimintaa, joka ei kuulu EPPOn toimivaltaan, sen on toimitettava näiden tutkintojen tulokset kansallisille syyttäväviranomaisille ja tarvittaessa ilmoitettava asiasta Eurojustille¹⁴.
- 21** EPPO aloitti toimintansa kesäkuussa 2021 itsenäisenä EU:n elimenä. Sen tehtävänä on tutkia 20. marraskuuta 2017 jälkeen tehtyjä unionin taloudellisia etuja vahingoittavia rikoksia tai niiden yrityksiä ja nostaa niistä syytteitä. Aiemmin näiden rikosten tutkinta ja niistä syytteeseen asettaminen oli kansallisten syyttäväviranomaisten vastuulla. Tanskaa, Unkaria ja Irlantia lukuun ottamatta kaikki jäsenvaltiot osallistuvat EPPOn toimintaan. Näin ollen valtaosassa jäsenvaltioita EPPO vastaa ensisijaisesti EU:n taloudellisia etuja vahingoittavien rikosten tutkinnasta ja syytetoimista.
- 22** EPPOn on aloitettava ja suoritettava tutkinta, jos on perusteltu syy olettaa, että EU:n taloudellisia etuja vahingoittava tahallinen rikollista toimintaa¹⁵ on meneillään tai rikos on tehty. Rikolliseksi toiminnaksi katsotaan myös yllyttäminen ja avunanto tällaisiin rikoksiin tai tällaisten rikosten yritys¹⁶. EPPOn on ilmoitettava toimivaltaisille kansallisille viranomaisille kaikista epäilyistä rikoksista, joissa sillä ei ole toimivaltaa, ja toimitettava niille todisteet¹⁷.

¹⁴ OLAF-asetuksen 1 artiklan 1 kohta.

¹⁵ EPPO-asetuksen 4 ja 26 artikla.

¹⁶ PIF-direktiivin 3, 4 ja 5 artikla.

¹⁷ EPPO-asetuksen 24 artiklan 8 kohta.

- 23** EPPOlla on hajautettu rakenne, jossa valtuutetut Euroopan syyttäjät nimitetään kuhunkin EPPO:n toimintaan osallistuvaan jäsenvaltioon. Valtuutetuilla Euroopan syyttäjillä on valtuudet aloittaa ja suorittaa EPPO:n tutkintatoimia sekä nostaa syytteitä kansallisissa tuomioistuimissa. Kansallisten viranomaisten (kuten poliisi-, vero- ja tulliviranomaisten tai EU:n menoja hallinnoivien viranomaisten) on aktiivisesti avustettava ja tuettava EPPOa sen tutkinnoissa vilpittömän yhteistyön periaatteen mukaisesti¹⁸. Tämä yhteistyö muodostaa EPPO:n tutkintatoimien perustan. Muiden EU:n elinten, kuten Europolin, Eurojustin tai OLAFin, EPPOlle antama tuki on täydentävää.
- 24** Vuonna 2002 perustettu EU:n rikosoikeudellisen yhteistyön virasto (Eurojust¹⁹) tukee kansallisten oikeusviranomaisten välistä oikeudellista koordinointia ja yhteistyötä sellaisen 30 vakavan rikollisuuden muodon²⁰ torjunnan alalla, joka koskee vähintään kahta EU:n jäsenvaltiota tai yhtä EU:n jäsenvaltiota ja kolmansiä maita taikka joka koskee vain yhtä jäsenvaltiota mutta jolla on vaikutuksia unionin tasolla²¹. Eurojust tukee EPPOa viimeksi mainitun pyynnöstä keskinäisen oikeusavun saamisessa tai rikostutkintatyön koordinoinnissa EPPOon osallistumattomien jäsenvaltioiden tai kolmansien maiden kanssa²². OLAF ei voi pyytää Eurojustin tukea, sillä se on hallinnollinen, ei rikosoikeudellinen, elin. Eurojust voi kuitenkin toimia omasta aloitteestaan ja tehdä yhteistyötä OLAFin kanssa²³ auttaakseen kansallisia oikeusviranomaisia panemaan täytäntöön oikeudellisia suosituksia.

¹⁸ EPPO-asetuksen 5 artiklan 6 kohta.

¹⁹ SEUT 85 artikla.

²⁰ Eurojust-asetuksen, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EU) 2023/2131 3 artiklan 3 kohta ja liite I. Muiden rikollisuuden muotojen osalta Eurojust voi lisäksi avustaa toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä.

²¹ Eurojust-asetuksen 3 artiklan 6 kohta.

²² EPPO-asetuksen 100 artikla ja Eurojust-asetuksen 50 artikla.

²³ Eurojust-asetuksen, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EU) 2023/2131, 2 artiklan 1 kohta.

- 25** Vuonna 1999 perustettu EU:n lainvalvontayhteistyön virasto (Europol²⁴) tarjoaa jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisille erityistukea vakavan ja järjestäytyneen rikollisuuden, terrorismin ja johonkin unionin politiikkaan kuuluvaa yhteistä etua vahingoittavien rikollisuuden muotojen ehkäisemiseksi ja torjumiseksi. Tämä tuki käsittää usein rikostiedustelutietojen analysoinnin sekä operatiivisen tuen Europolin toimipaikasta käsin ja pyynnöstä myös paikan päällä. Europol ylläpitää 53 maasta koostuvaa yhteyshenkilöiden verkostoa, jonka kaikki viestintä tapahtuu keskitetysti turvallisessa IT-järjestelmässä²⁵ (SIENA). Verkostoon kuuluu myös kolmansiä maita, muun muassa Yhdysvallat. Pyydetessä Europol voi myös tukea EPPOa²⁶ suoraan ja tehdä yhteistyötä OLAFin²⁷ kanssa.
- 26** *Taulukossa 2* kuvataan elinten keskinäisen tuen laajuutta vuosina 2022–2024. Kaikkien neljän elimen tilintarkastustuomioistuimelle antaman palautteen mukaan silloin, kun yhteistyötä pyydettiin, tarjottua tukea arvostettiin yleensä ottaen suuresti.

²⁴ SEUT 88 artikla.

²⁵ Europol – Partners & Collaboration.

²⁶ Europol-asetuksen 20 a artikla ja EPPO-asetuksen 102 artikla.

²⁷ Europol-asetuksen 21 artikla ja OLAF-asetuksen 13 artikla.

Taulukko 2 | Tuki EPPOn ja OLAFin tutkimisille vuosina 2022–2024

	EPPO				OLAF			
Tuetut tapaukset elimen mukaan	2022	2023	2024	Yhteensä	2022	2023	2024	Yhteensä
Europol: analyysit ja muu operatiivinen tuki tutkimisissa	28	47	83	158	8	3	1	12
Eurojust:								
keskinäinen oikeusapu EPPOn toimintaan osallistumattomien jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden kanssa	14	15	7	36	-	-	-	-
OLAFin kansallisille oikeusviranomaisille siirtämiä asioita koskeva yhteistyö	-	-	-	-	1	2	4	7
OLAF: analyysit (myös rikostekniset analyysit), asiantuntija-apu ja operatiivinen tuki	13	4	4	21	-	-	-	-

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin seuraavan aineiston perusteella: Eurojust:

Vuosikertomukset 2022–2024; Europol: Europolin toimittamat tilastot ja EPPOn

vuosikertomukset 2022–2024; OLAF: Euroopan tilintarkastustuomioistuimelle 8.4.2025 toimitetut luvut.

27 Kaiken kaikkiaan luvut osoittavat, että tukitapausten määrä on pysynyt pienenä kolmen vuoden aikana verrattuna EPPOn aloittamien tutkintojen (3 277) ja OLAFin aloittamien tutkintojen (564) määrään – ks. [taulukko 5](#) ja [taulukko 4](#) jäljempänä. Yksittäisten operatiivisten tapausten tietojen luottamuksellisuuden vuoksi tilintarkastustuomioistuin ei voi täysin arvioida, onko keskinäisen tuen tarjoamia mahdollisuuksia hyödynnetty täysimääräisesti. Tukitapausten suhteellisen alhainen määrä selittyy kuitenkin todennäköisesti sillä, että EPPOn pääasiallisena tukena toimivat kansalliset viranomaiset ja että OLAFin hallinnollinen toimivalta eroaa huomattavasti muiden EU:n elinten toimivallasta. Tärkein tukitoimi on Europolin sekä EPPOLle että OLAFille, mutta erityisesti EPPOLle, tarjoama rikostiedusteluanalyysi. EPPOLla oli 31. joulukuuta 2024 yhteensä 300 aktiivista tapausta, joissa oli mukana EPPOn toimintaan osallistumattomia jäsenvaltioita tai kolmansia maita, ja lukuun sisältyy 25 tapausta, joissa Eurojust antoi tukea (8,3 prosenttia). Suurimassa osassa tapauksista EPPO on sopinut omista käytännön yhteistyöjärjestelyistä joidenkin EPPOn toimintaan osallistumattomien jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden kanssa. Loppujen 136 tutkinnan osalta EPPO ilmoitti tilintarkastustuomioistuimelle käyttäneensä suoraan kansallisia tai EU:n keskinäisen oikeusavun välineitä²⁸. Vuonna 2024 lähetettiin 161 eurooppalaista tutkintamääräystä tai keskinäistä oikeusapua koskevaa pyyntöä²⁹ EPPOn toimintaan osallistumattomille jäsenvaltioille tai kolmansille maille.

28 Tilintarkastustuomioistuin toteaa, että OLAFin, EPPOn, Eurojustin ja Europolin toimivaltuudet, sellaisina kuin ne on määritelty asiaankuuluvassa lainsäädännössä, ovat selkeitä ja toisiaan täydentäviä EU:n petostentorjunnan yleisessä petostentorjuntajärjestelmässä, eivätkä ne ole päällekkäisiä. Seuraavissa osissa arvioidaan, onko elinten toimintatavassa parantamisen varaa.

²⁸ EPPO-asetuksen 104 artikla.

²⁹ EPPOn vuoden 2024 vuosikertomus, sivu 109.

Petosväitteiden ilmoittamis- ja käsittelymenettelyt lisäävät hallinnollista taakkaa ja kaventavat lisäsuojatoimenpiteiden soveltamisen mahdollisuutta

- 29** Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että asianmukaisen petosväitteiden raportointi- ja tietojenvaihtojärjestelmän pitäisi minimoida petoksista ilmoittamiseen liittyvä hallinnollinen rasite, jotta kaikki väitteet voidaan arvioida ja tutkia ilman aiheetonta viivytystä ja jotta EPPOn ja OLAFin välinen tietojenvaihto takaa kaikkien tapausten huolellisen arvioinnin.
- 30** Nykyisessä järjestelmässä on mahdollista, että petosväitteistä ilmoitetaan sekä EPPOLle että OLAFille (ks. kohta [34](#)). Tämän jälkeen sekä EPPO että OLAF arvioivat riippumattomasti väitteet määrittääkseen, kuuluvatko ne todennäköisesti EPPOn rikostutkintavaltuuksiin vai OLAFin hallinnolliseen toimivaltaan. Petosväitteiden kaksinkertainen ilmoittaminen edellyttää, että OLAF käyttää osuma / ei osumaa -menettelyä – joka on OLAFin ja EPPOn kehittämä järjestelmä päällekkäisten tutkintojen riskin minimoimiseksi ([laatikko 1](#)) – ennen tutkinnan aloittamista. EPPOLle mekanismin käyttö on vapaaehtoista.

Laatikko 1

Päällekkäisten tutkintojen välttäminen – osuma / ei osumaa -haun ja täydentävien tutkintojen käyttö

Jos OLAF havaitsee, että on aihetta epäillä rikollista toimintaa, sen on toimitettava asiasta raportti (rikosilmoitus) EPPOLle viipymättä.

Osuma / ei osumaa -menettelyn tavoitteena on varmistaa, ettei OLAF aloita tutkintaa samoista tosiseikoista, jos EPPO on jo aloittanut tutkinnan niistä, ja määrittää, kummalla elimellä on toimivalta tutkinnassa.

Käytössä olevien käytännön yhteistyöjärjestelyjen mukaisesti osuma / ei osumaa -menettely alkaa siten, että OLAF kysyy EPPOLta, tutkiiko se tiettyjä henkilöitä tai hankkeita. Jos EPPOLla ei ole meneillään tutkintaa näistä henkilöistä tai hankkeista ja jos kyse ei ole rikollista toimintaa koskevasta epäilystä, OLAF voi edetä oman tutkintansa kanssa.

Jos osuma on positiivinen, aloitetaan joukko kuulemisia, joissa kumpikin osapuoli pyrkii selvittämään, onko kyse samoista tosiseikoista. Jos EPPO vahvistaa, ettei kyse ole samoista tosiseikoista, OLAF voi aloittaa tutkinnan.

Jos osuma on positiivinen eikä EPPO vastusta OLAFin perusteltua pyyntöä täydentävän rinnakkaisen tutkinnan aloittamisesta, OLAF voi aloittaa EPPOn tutkintaa täydentävän rinnakkaisen tutkinnan hallinnollisiin toimiin ryhtymistä varten. Tällaisten täydentävien tutkintojen aikana OLAFin on pidettävä säännöllisesti yhteyttä EPPOon.

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuim. [OLAF-asetuksen 883/2013](#) muuttamisesta annetun [asetuksen 2020/2223](#) 12 d artiklan, 12 f artiklan 1 kohdan, 12 g artiklan 1 kohdan ja johdanto-osan 9, 11 ja 18 kappaleen perusteella.

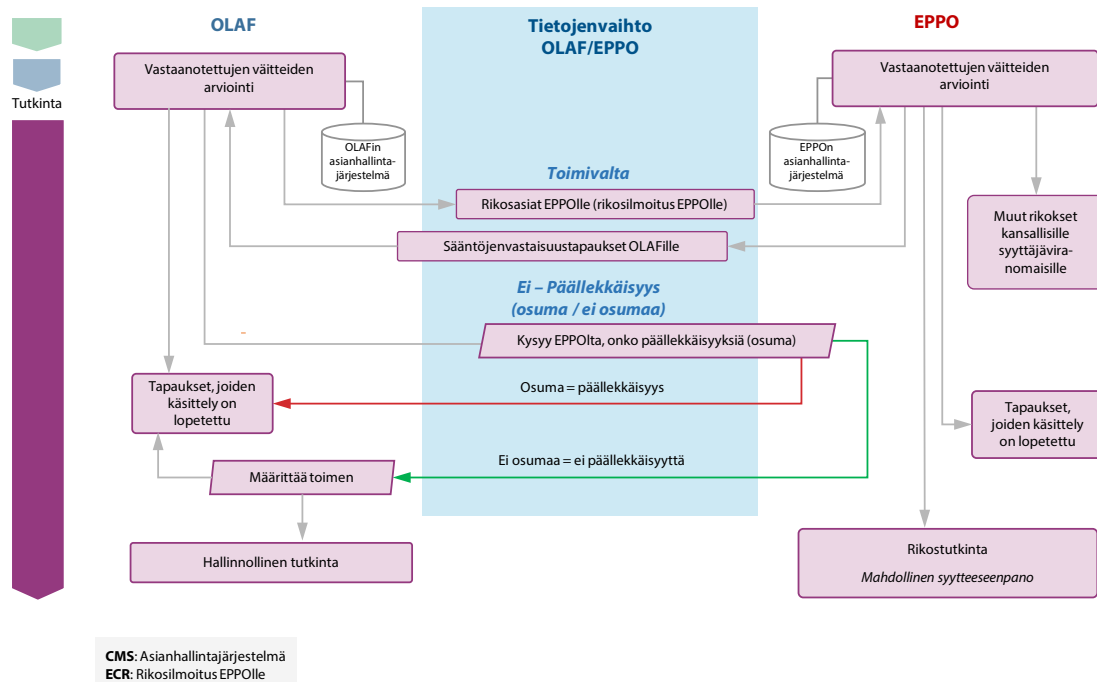
- 31** OLAFilla on edelleen velvollisuus ilmoittaa EPPOLle kaikista väitteistä, joihin todennäköisesti liittyy rikollista toimintaa ja joissa EPPO voisi käyttää toimivaltaansa³⁰. EPPO voi puolestaan toimittaa OLAFille tietoja tapauksista, joissa EPPO ei suorita tutkintaa tai on lopettanut sen³¹. OLAF³² ja EPPO ovat velvollisia vaihtamaan tietoja koko tutkintavaiheen ajan aina silloin, jos uudet todisteet muuttavat tapauksen luokituksen hallinnollisesta rikosoikeudelliseksi tai päinvastoin. Tilintarkastustuomioistuin tutki OLAFin ja EPPOn käytössä olevia menettelyjä toimivallan määrittämiseksi ja otti tässä huomioon asiaankuuluvat oikeudelliset vaatimukset (ks. [kaavio 1](#)).

³⁰ [OLAF-asetuksen](#) 5 ja 12 c artikla.

³¹ [EPPO-asetuksen](#) 101 artiklan 4 kohta ja [OLAF-asetuksen](#) 8 artiklan 4 kohta.

³² [OLAF-asetuksen](#) 12 g artikla.

Kaavio 1 | Väitteiden arviointi ja EPPOn ja OLAFin valtuuksien käyttö

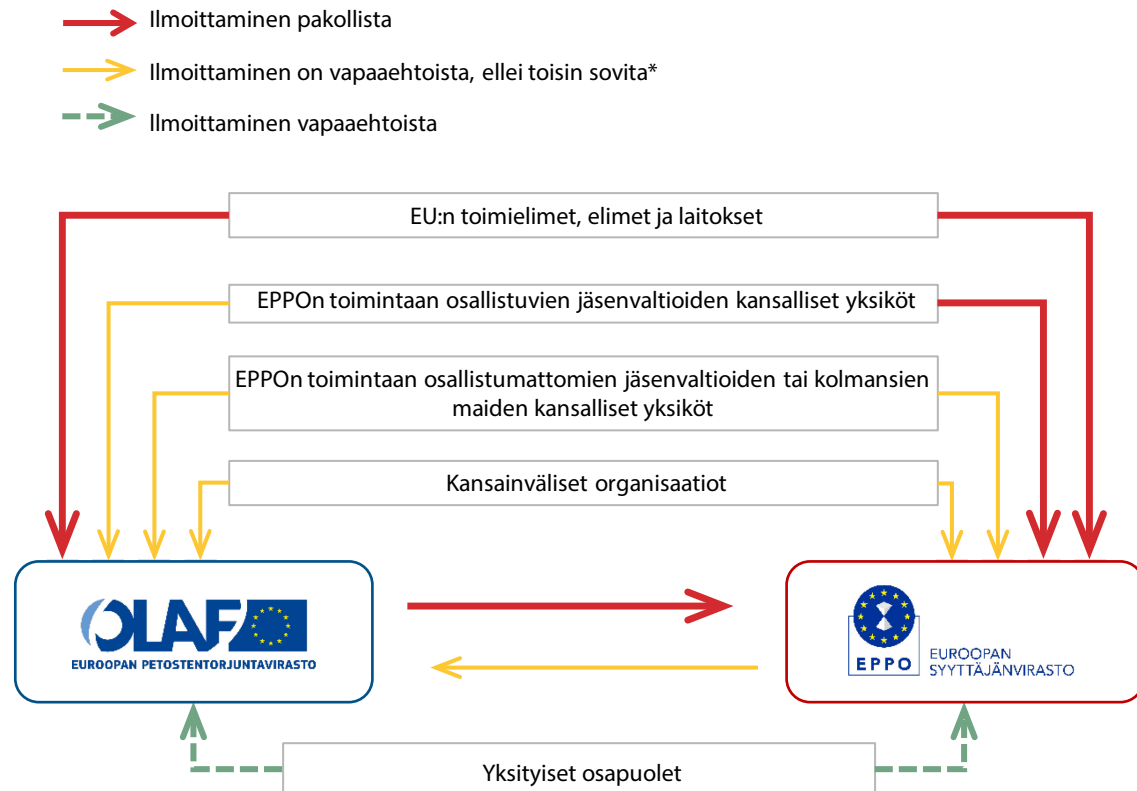

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin.

Petoksista ilmoittamista koskevat velvoitteet vaihtelevat ja johtavat päällekkäisiin ilmoituksiin

- 32** Vastuu petosten havaitsemisesta on ensisijaisesti EU:n menojen ja tulojen sisäisistä valvontajärjestelmistä vastuussa olevilla tahoilla (ks. [liitteessä I](#) oleva 4 kohta). Niiden velvollisuudet ilmoittaa petosepäilyistä vaihtelevat. Kansallisilla elimillä on lakisääteinen velvollisuus raportoida EPPOLle, ja unionin toimielinten, elinten ja laitosten on raportoitava sekä EPPOLle että OLAFille. Muut organisaatiot ja yksityiset osapuolet voivat ilmoittaa epäilyistä jommallekummalle tai sekä EPPOLle että OLAFille (ks. [kaavio 2](#)).

Kaavio 2 | Petosväitteiden ilmoittaminen EPPOLle ja OLAFille

* OLAFilla voi poikkeuksellisesti olla sopimuksia esimerkiksi tulliviranomaisten kanssa tai asianomaisissa rahoitussopimuksissa voi olla nimenomaisia lausekkeita.

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin [EPPO-asetuksen](#) 24 artiklan ja [OLAF-asetuksen](#) 8 artiklan 1 kohdan perusteella.

- 33** Vuosina 2022–2024 EPPO ja OLAF saivat yhteensä 27 000 ilmoitusta petosväitteistä. EPPOn saamien petosväitteitä koskevien ilmoitusten määrä kasvoi selvästi tänä aikana. Näistä väitteistä kolmanneksen katsottiin edellyttävän tutkintaa, ja ne kirjattiin EPPOn ja OLAFin asianhallintajärjestelmiin seuraavasti: 40 prosenttia EPPOLle ja 26 prosenttia OLAFille (ks. [taulukko 3](#)).

Taulukko 3 | EPPOn ja OLAFin vastaanottamat ja rekisteröimät petosväitteet, 2022–2024

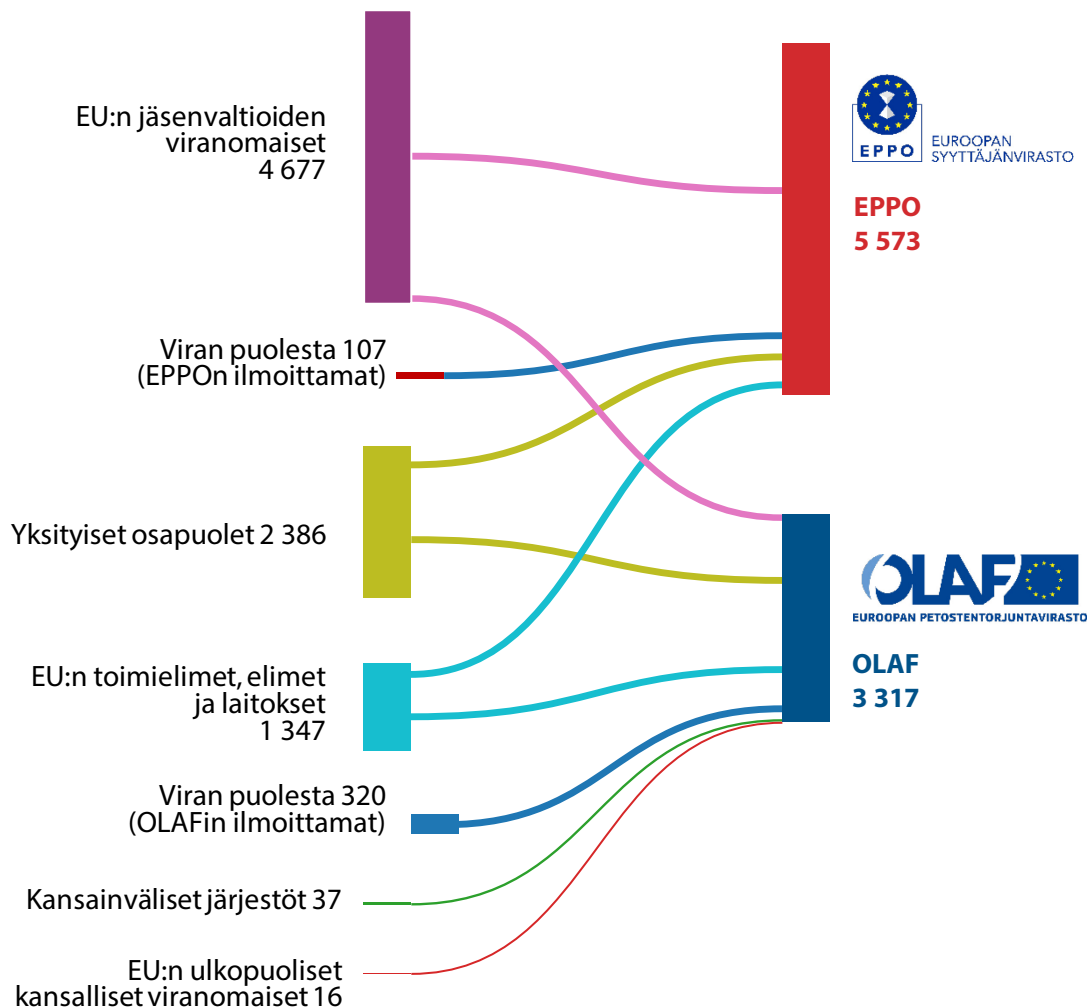
	Vastaanotetut				Rekisteröity asianhallintajärjestelmään (%)
	2022	2023	2024	Yhteensä	
EPPO	3 318	4 187	6 547	14 052	5 573 (40 %)
OLAF	5 567	3 548	3 844	12 959	3 317 (26 %)
Yhteensä	8 885	7 735	10 391	27 011	8 890 (33 %)

Lähde: EPPOn vuosien 2022–2024 vuosikertomukset, OLAFin vuosien 2022–2023 vuosikertomukset, OLAF 2024, tiedot toimitettu suoraan tilintarkastustuomioistuimelle.

- 34** Koska EPPOn ja OLAFin asianhallintajärjestelmät eivät ole yhteydessä toisiinsa eikä niissä käytetä yhteistä tapaustunnistetta, ei ole mahdollista määrittää täsmällisesti, missä määrin samoista petosväitteistä ilmoitetaan sekä EPPOLle että OLAFille. Petosväitteistä ilmoittaminen molemmille elimille aiheuttaa lisätyötä sekä petosväitteistä ilmoittaville tahoille että EPPOLle ja OLAFille, joiden on investoitava resursseja ilmoitusten rekisteröintiin ja arviointiin.
- 35** EPPO kirjaa asianhallintajärjestelmäänsä kaikki unionin toimielimiltä, elimiltä ja laitoksilta sekä kansallisilta viranomaisilta saamansa väitteet. Yksityisiltä osapuolilta vastaanotetuista tapauksista tehdään EPPOn keskusviraston viidestä henkilöstön jäsenestä koostuvassa työryhmässä alustava analyysi, jonka Euroopan syyttäjä vahvistaa. Asianhallintajärjestelmään rekisteröidään tämän jälkeen ainoastaan ne tapaukset, joilla katsotaan olevan perusteet rikosoikeudelliselle arvioinnille. Valtuutettu Euroopan syyttäjä tekee myöhemmin rikosoikeudellisen arvioinnin kaikista EPPOn asianhallintajärjestelmään rekisteröidyistä tapauksista. OLAFilla alustavia arviointeja tekee neljä henkilöstön jäsentä. OLAF kirjaa asianhallintajärjestelmäänsä tapaukset, joiden se arvioi mahdollisesti edellyttävän tutkintaa.

36 Tilintarkastustuomioistuimen analyysi molempiin asianhallintajärjestelmiin vuosina 2022–2024 rekisteröidyistä tapauksista osoitti, että yhteensä 2 386 ilmoitusta saatiin yksityisiltä osapuolilta. Yksityisten osapuolten toimittamien ilmoitusten osuus kaikista EPPOn saamista ilmoituksista oli 10 prosenttia. OLAFin kohdalla vastaava luku oli 55 prosenttia. Ilmoitusvelvollisten tahojen, lukuun ottamatta yksityisiä osapuolia (ks. [kaavio 2](#)), ilmoittamien petosväitteiden määrä oli 6 504, joista EPPO kirjasi 5 004 ja OLAF 1 500. EPPOn vastaanottamista petosepäilyjä koskevista ilmoituksista 91 prosenttia oli kansallisten viranomaisten lähettämiä. OLAFin vastaanottamista ilmoituksista 68 prosenttia tuli EU:n toimielimiltä, elimiltä tai laitoksilta (ks. [kaavio 3](#)).

Kaavio 3 Jaottelu petosväitteistä ilmoittavien tahojen mukaan, 2022–2024

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin EPPOn ja OLAFin toimittamien tietojen perusteella.

- 37** OLAF tekee yhteistyötä kolmansien maiden tulliviranomaisten kanssa ja tukee EU:n jäsenvaltioiden tulliviranomaisia niiden käsitellessä tullilainsäädännön epäiltyjä rikkomuksia³³, esimerkiksi maksamatta jätettyjen tuontitullien tunnistamisessa. OLAFin tietoanalyysitoiminnan ja paikan päällä tehtävien tarkastusten tuloksena OLAF itse teki vuosina 2022–2024 yhteensä 320 ilmoitusta tuloihin ja menoihin liittyvistä petoksista. Samana aikana myös EPPO teki viran puolesta 107 oma-aloitteista väitettä PIF-rikoksista julkisesti saatavilla olevien tietojen perusteella tai aikaisemman tutkintatoiminnan seurauksena.
- 38** EPPOn mukaan eniten PIF-rikoksia koskevia väitteitä toimittavat lainvalvontaviranomaiset. EPPOn tietojen perusteella ei ole mahdollista varmistaa, johtuvatko petosväitteet näiden elinten omista havainnoista vai ovatko ne seurausta muilta saatujen petosväitteiden arvioinnista. Tällaisten tietojen avulla voitaisiin paremmin ymmärtää eri toimijoiden osallistumista petosten havaitsemiseen, mikä parantaisi havaitsemista kokonaisuudessaan.

Nykyisellä järjestelmällä ei voida taata, että EPPO arvioi kaikki petosväitteet

- 39** OLAFilla 26 henkilöstön jäsentä arvioi OLAFin asianhallintajärjestelmään kirjattuja petosväitteitä. *Taulukossa 4* esitetään yhteenveto vuosien 2022–2024 aikana rekisteröityjen 3 317 petosväitteen arvioinnin tuloksista. Vuoden 2024 loppuun mennessä 135 petosväitteen arviointiprosessi oli vielä kesken. Näistä suurin osa oli vastaanotettu vuoden viimeisellä neljänneksellä.
- 40** Kun asia siirretään EPPOLle, OLAFin, kuten minkä tahansa muun EU:n toimielimen, elimen ja laitoksen tai kansallisen viranomaisen, on tehtävä rikosilmoitus EPPOLle³⁴ ilman aiheutonta viivytystä. Rikosilmoitus EPPOLle on EPPOn kehittämä vakiomalli, jonka avulla se voi arvioida, onko petosväite luonteeltaan rikosoikeudellinen. Näin ollen rikosilmoitus EPPOLle sisältää tietoja esimerkiksi rikoksen luonteesta, tapauksen tosiseikoista, arviosta aiheutuneesta tai todennäköisesti aiheutuvasta vahingosta sekä saatavilla olevista tiedoista uhreista, epäillyistä henkilöistä ja mahdollisista muista asianosaisista.

³³ Neuvoston asetus (EY) N:o 515/97 jäsenvaltioiden hallintoviranomaisten keskinäisestä avunannosta sekä jäsenvaltioiden hallintoviranomaisten ja komission yhteistyöstä tulli- ja maatalousasioita koskevan lainsäädännön moitteettoman soveltamisen varmistamiseksi.

³⁴ OLAF-asetuksen 12 c artikla ja EPPO-asetuksen 24 artikla.

Taulukko 4 | OLAF – rekisteröityjen petosväitteiden arviointi, 2022–2024

	Arvioidut väitteet		Rikosilmoitus EPPOLle		Osuma / ei osumaa	
	Lukumäärä	Keskimääräinen aika (päivää)	Lukumäärä	Keskimääräinen aika (päivää)	Myönteisiä	Kielteisiä
Arviointi kesken	135	-	-	-	3	2
Siirto EPPOLle	162	68	143	17	29	18
Käsittely lopetettu	2 314	57	-	-	22	40
Käynnistetty hallinnollinen tutkinta	564	61	29	-	26	224
Saatettu päätökseen	197	-	2	-	5	65
Lopetettu	11	-	9	-	1	8
Käynnissä	356	-	18	-	20	151
Avoin koordinointi tai keskinäinen avunanto*	142	-	-	-	-	11
Yhteensä	3 317	58	172	-	80	295

* OLAF katsoi, että jäsenvaltiot tai muut EU:n elimet olisivat paremmassa asemassa tutkimaan kyseisiä väitteitä, ja tarjosi apuaan.

Huomautus: - = ei sovelleta.

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin OLAFin toimittamien tietojen perusteella.

Väitteiden arviointi ja siirtäminen EPPOLle on tarpeen, koska järjestelmällä ei voida taata, että EPPO vastaanottaa kaikki väitteet

- 41** OLAF arvioi 162 väitteen olevan sellaisia, että niihin liittyy epäilty rikos, ja siirsi ne EPPOLle. OLAF tarvitsi keskimäärin 68 päivää näiden tapausten arvioinnin loppuun saattamiseen, ja puolet tapauksista kesti kauemmin kuin asetuksessa vahvistettu kahden kuukauden enimmäisaika³⁵. Yhteensä 19 tapauksessa mahdollisesti rikollisen toiminnan arviointi kesti yli 100 päivää, ja pisin arviointi kesti lähes yhdeksän kuukautta (256 päivää).

³⁵ OLAF-asetuksen 12 c artiklan 4 kohta.

- 42** OLAF toimitti 143 rikosilmoitusta EPPOLle. Rikosilmoituksen EPPOLle toimittaminen pidensi prosessia keskimäärin 17 päivää, pisimmässä tapauksessa 55 päivää. OLAF käytti osuma / ei osuma -menettelyä 14 tapauksessa selvittääkseen, oliko EPPO aloittanut tutkinnan samoista tosiseikoista sen sijaan, että olisi toimittanut rikosilmoituksen EPPOLle. Viiden hylätyn väitteen osalta OLAF ilmoitti EPPOLle, että se oli lopettanut väitteiden käsittelyn käyttämättä rikosilmoitusta EPPOLle tai osuma / ei osumaa -lomaketta. EPPO päätti tehdä tutkinnan samoista tosiseikoista, joista oli alun perin ilmoitettu OLAFille.

Lainsäädännön nojalla EPPO ei saa tietoa väitteistä, joiden käsittelyn OLAF on lopettanut

- 43** OLAF arvioi, että 2 314 väitteessä ei ollut riittäviä todisteita tutkinnan aloittamiseksi, minkä vuoksi niiden käsittely lopetettiin. Arviointi kesti keskimäärin 57 päivää, mikä on vähemmän kuin asetuksessa säädetty kahden kuukauden enimmäisaika³⁶. Vaikka OLAF arvioi kyseiset väitteet sellaisiksi, että niiden käsittely lopetetaan, se teki silti 62 osuma-/ ei osumaa -tarkistusta EPPOn kanssa. EPPO vastasi 22 tapauksessa, että myös se oli saanut väitteen. Jäljelle jääneistä 40 tapauksesta, joista EPPO ei tiennyt, OLAF ei toimittanut rikosilmoitusta EPPOLle, koska se katsoi, ettei niissä ollut aihetta epäillä rikollista toimintaa. EPPO ei siis saanut tietoa näistä väitteistä.
- 44** Tilintarkastustuomioistuim katsoo, että petosväitteiden ilmoittamista koskevat erilaiset vaatimukset johtavat monimutkaiseen järjestelmään, jolla ei voida taata, että kaikki väitteet edes päätyvät EPPOLle. Pois luettuina 62 tapausta, joihin sovellettiin osuma / ei osuma -menettelyä, OLAF lopetti 2 252 väitteen käsittelyn sitä koskevan säädöskehityksen mukaisesti. Tilintarkastustuomioistuin toteaa, että ainoastaan EPPO on toimivaltainen arvioimaan, sisältyykö johonkin väitteeseen rikollista toimintaa. Koska EPPOn ja OLAFin asianhallintajärjestelmät eivät ole yhteydessä toisiinsa, ei ole mahdollista selvittää, onko EPPO vastaanottanut kyseiset väitteet osittain tai kokonaan.

³⁶ OLAF-asetuksen 12 c artiklan 4 kohta.

Nykyinen osuma / ei osumaa -järjestelmä ei estä rinnakkaisten tutkintojen aloittamista, vaikka se viivästyttääkin tutkinnan aloittamista

- 45** OLAF arvioi 564 väitteen edellyttävän sen omaa hallinnollista tai täydentävää tutkintaa. OLAF saattoi näiden tapausten arvioinnin päätökseen keskimäärin 61 päivässä, mikä vastaa lakisääteistä kahden kuukauden määräaika³⁷. Ennen hallinnollisen tutkinnan aloittamista ja mahdollisen EPPOn rikostutkinnan vaarantamisen välttämiseksi OLAFin on tehtävä EPPOn kanssa osuma / ei osumaa -haku (ks. [laatikko 1](#)), mikä lisää prosessin monimutkaisuutta ja pidentää sitä vähintään neljällä päivällä. Kun EPPO tekee rikostutkintaa samoista tosiseikoista, OLAF voi ehdottaa täydentävää hallinnollista tutkintaa³⁸. EPPO päättää, hyväksyykö se kyseisen ehdotuksen vai ei.
- 46** Kuten edellä todettiin, osuma / ei osumaa -haun tarkoituksena on estää rinnakkaiset tutkinnat, jotka voivat johtua esimerkiksi kaksinkertaisesta ilmoittamisesta. Vuosina 2022–2024 niistä 564 väitteestä, joiden osalta OLAF käynnisti tutkinnan, osuma / ei osumaa -hakua ei tehty 314 väitteen osalta (57 prosenttia). Näistä 314 väitteestä EPPO oli lähettänyt 75 väitettä (24 prosenttia) OLAFille, mikä tarkoittaa, että osuma / ei osumaa -hakua ei näiden osalta tarvittu. OLAFin toimittamien tietojen mukaan 236 muun väitteen osalta OLAF arvioi, etteivät ne kuulu EPPOn toimivaltaan, tai tiesi muista lähteistä, että EPPO oli päättänyt olla käyttämättä valtuuksiaan. Tilintarkastustuomioistuimien katsoo, ettei nykyinen osuma/ei osuma -järjestelmä anna riittäviä takeita siitä, ettei samoista tosiseikoista aloiteta rinnakkaista tutkintaa. OLAFin omista analyttisistä arvioinneista peräisin olevien kolmen muun väitteen osalta OLAF käynnisti täydentäviä tutkintoja EPPOn suostumuksella.
- 47** Tilintarkastustuomioistuimien huomasi, että neljässä tapauksessa yhteensä 250 tapauksesta, joissa tehtiin osuma / ei osumaa -haku, OLAF aloitti tutkintansa ennen osuma / ei osumaa -haun tekoa. Näissä tapauksissa OLAF teki osuma / ei osumaa -haun keskimäärin vuoden (357 päivän) kuluttua tutkinnan aloittamisesta. Neljässä muussa tapauksessa OLAF ei pystynyt tämentämään päivämäärää, jona osuma / ei osumaa -haku tehtiin, mikä tarkoittaa, että tilintarkastustuomioistuimien ei pystynyt määrittämään, tehtiinkö haku ennen tutkinnan aloittamista vai sen jälkeen.

³⁷ OLAF-asetuksen 5 artiklan 4 kohta.

³⁸ OLAF-asetuksen 12 f artikla.

EPPOn vähäinen tietojenvaihto OLAFin kanssa kaventaa EU:n talousarvion suojaamisen täydentävien hallinnollisten toimenpiteiden soveltamisalaa

- 48** Valtuutetut Euroopan syyttäjät arvioivat kaikki EPPOn asianhallintajärjestelmään kirjatut petosväitteet. Jos valtuutettu Euroopan syyttäjä katsoo, ettei EPPO ole toimivaltainen, päätöstä voi edelleen tarkastella uudelleen jokin EPPOn pysyvä jaosto, joka voi kumota valtuutetun Euroopan syyttäjän arvioinnin ja päättää, että EPPO on toimivaltainen tutkimaan asiaa³⁹. EPPO seuraa vain hakujen kestoa kussakin tapauksessa muttei varsinaista aikaa, jonka sen 166 valtuutettua Euroopan syyttäjää⁴⁰ ja 15 pysyvää jaostoa käyttävät väitteiden arviointiin.
- 49** *Taulukossa 5* esitetään yhteenveto EPPOn arvioinnista, joka koskee vuosina 2022–2024 rekisteröityjä 5 573 petosväitettä. Vuoden 2024 loppuun mennessä EPPO vielä arvioi 326:ta väitettä (6 %). Näistä 112 väitettä (34 prosenttia) oli vastaanotettu yli kolme kuukautta aiemmin. EPPO oli parhaillaan tarkistamassa tietoja 68 tapauksesta, ja loput 44 väitettä olivat pysyvien jaostojen tarkasteltavina.

³⁹ EPPO-asetuksen 26 artiklan 3 kohta.

⁴⁰ EPPOn vuosikertomus 2024, sivu 81.

Taulukko 5 EPPO – Vastaanotettujen väitteiden käsittely vuosina 2022–2024

EPPO	2022	2023	2024	Yhteensä	Jaetut tapaukset yhteensä*
Yhdistetty muihin tapauksiin	0	7	14	21	
Vireillä	1	13	312	326	
Saatu vuoden 2024 viimeisellä neljänneksellä			214	214	
Saatu ennen vuoden 2024 viimeistä neljänneistä	1	13	98	112	
Käsittely lopetettu	652	637	660	1 949	
<i>Siirretty OLAFille</i>	<i>1</i>	<i>29</i>	<i>26</i>	<i>56</i>	
Tutkinta aloitettu	861	1 220	1 196	3 277	3 491
Käynnissä	320	660	905	1 885	1 966
Yhdistetty muihin tapauksiin	136	195	145	476	501
Lopetettu	247	279	139	665	722
<i>Siirretty OLAFille</i>	<i>17</i>	<i>11</i>	<i>3</i>	<i>31</i>	<i>33</i>
<i>Siirretty kansallisille viranomaisille</i>	<i>95</i>	<i>146</i>	<i>116</i>	<i>357</i>	<i>377</i>
Saatettu tuomioistuimen käsiteltäväksi (syyte)	158	86	7	251	302
Yhteensä	1 514	1 877	2 182	5 573	

* Jaetut tapaukset johtuvat väitteestä, joka voi antaa aiheutta useampaan kuin yhteen tutkintaan.

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin EPPOn toimittamien tietojen perusteella.

Kaikkia sellaisia petosväitteitä, joiden tutkinta on lopetettu, ei saateta OLAFin tietoon, mikä voi kaventaa hallinnollisten toimenpiteiden mahdollisuuksia

- 50** Arviointiensa perusteella EPPO totesi, että 1 949 väitettä ei kuulunut sen toimivaltaan eikä niitä ollut perusteltu asianmukaisesti. Näiden väitteiden käsittely lopetettiin. EPPO ei toimittanut tilintarkastustuomioistuimelle tietoa siitä, kauanko aikaa siltä kului kyseisten väitteiden arviointiin. Lainsäädännön⁴¹ mukaisesti väitteet, jotka koskevat rikoksia, joiden käsittely ei kuulu EPPOn toimivaltaan, ilmoitetaan kansallisille syyttäviviranomaisille. EPPOn toimittamista tiedoista ei kuitenkaan käy ilmi, kuinka monta väitettä, joiden käsittely lopetettiin, toimitettiin kansallisille viranomaisille.
- 51** EPPOn asianhallintajärjestelmään on rekisteröity lokakuusta 2023 alkaen tapauksia, jotka on siirretty OLAFille. Sille lokakuun 2023 ja joulukuun 2024 lopun välisenä aikana siirrettyjen 56 väitteen käsittely EPPOssa kesti keskimäärin 116 päivää. EPPOn sisäisessä työjärjestyksessä asetetaan kahden kuukauden määräaika, jonka aikana tiedot on toimitettava OLAFille. Euroopan pääsyyttäjä voi pidentää määräaika⁴². EPPO ilmoitti tilintarkastustuomioistuimelle, että edellä mainituissa tapauksissa määräajan pidentäminen oli hyväksytty asianmukaisesti.
- 52** Komission ja erityisesti OLAFin saatavilla ei ole kaikkia väitteitä, joita EPPO ei tutki. Tällaiset ovat esimerkiksi EPPO-asetuksen mukaisesti kansallisille syyttäjille tai kansallisille hallintoviranomaisille siirretyt väitteet. Tämä voi kaventaa EU:n petostentorjuntapolitiikasta vastaavan OLAFin mahdollisuuksia arvioida niiden täydentävien hallinnollisten lisätoimenpiteiden aiheellisuutta, joita komission on sovellettava EU:n talousarvion suojaamiseksi.

Käynnissä olevien tutkintojen tilannetta koskevien tietojen puuttumisen vuoksi OLAF ei voi ehdottaa täydentäviä tutkintoja

- 53** EPPO päätti aloittaa 3 491 tutkintaa, jotka koskivat 3 277:ää vuosina 2022–2024 vastaanotettua väitettä. Tilintarkastustuomioistuin havaitsi, että 88 prosenttia tutkinnoista aloitettiin 60 päivän kuluessa niiden vastaanottamisesta, kuten EPPOn sisäisen työjärjestyksessä edellytetään, ja 54 prosenttia aloitettiin viiden päivän kuluessa. Lopuissa 12 prosentissa tapauksista, joissa arviointi kesti yli 60 päivää, määräaikojen pidentäminen oli hyväksytty⁴³.

⁴¹ EPPO-asetuksen 24 artiklan 8 kohta.

⁴² EPPOn sisäinen työjärjestys, 40 artiklan 4 ja 5 kohta sekä 42 artiklan 4 kohta.

⁴³ EPPOn sisäinen työjärjestys, 39 artiklan 5–7 kohta.

- 54** Kun väite on tutkinnan kohteena, EPPOn on rajoitettava pääsyä epäilyä koskeviin tietoihin. Tietoja julkaistaan ainoastaan perustellusta syystä. Tämä on tarpeen rikostutkintojen luottamuksellisuuden ja syyttömyysolettamaa koskevan periaatteen suojaamiseksi ja todisteiden turvaamiseksi, jotta petoksesta epäillyt eivät tuhoa niitä. Valtuutetut Euroopan syyttäjät voivat ammatillisen harkintansa mukaan päättää, voidaanko tietoja saattaa muiden elinten, myös EPPOn, saataville mahdollisen täydentävän tutkinnan mahdollistamiseksi ja milloin niin on syytä tehdä.
- 55** OLAFin täydentävät tutkinnat voivat olla tehokas tapa vahvistaa EU:n talousarvion suojaamista. OLAF voi esimerkiksi suositella hallinnollisten toimenpiteiden hyväksymistä, kuten jättämistä EU-rahoituksen ulkopuolelle (mustat listat), ja varhaishavaintajärjestelmän käyttöä, mahdollisimman varhaisessa prosessin vaiheessa. Tämä edellyttää EPPOn päätöstä siitä, milloin on oikea ajankohta toimittaa OLAFille tiedot, joita OLAF tarvitsee päättääkseen, olisiko täydentävän tutkinnan aloittaminen kustannustehokasta. Huono puoli tietojen julkistamisen lykkäämisessä siihen asti, kunnes rikosasia on saatettu päätökseen, on se, että rikostutkinnat voivat kestää useita vuosia.
- 56** Tilintarkastustuomioistuin havaitsi, että OLAF aloitti vuosina 2022–2024 väitteistä yhteensä 67 täydentävää tutkintaa, mikä vastaa noin kahta prosenttia EPPOn aloittamista tutkinnoista. Näistä tutkinnoista 49 aloitettiin EPPOn pyynnöstä ja 18 OLAFin aloitteesta. Joulukuuhun 2024 mennessä oli saatu päätökseen 17 täydentävää tutkintaa, joiden tuloksena annettiin suosituksia 42 miljoonan euron takaisinperinnästä ja ennaltaehkäisevien toimenpiteiden toteuttamisesta 240 000 euron arvosta. Jäljellä olevien EPPOn tutkintojen osalta OLAFilla ei ollut tietoja, joiden avulla se voisi arvioida, olisiko täydentävän tutkinnan ehdottamisesta mahdollisesti hyötyä. Joulukuuhun 2024 mennessä OLAF oli saattanut päätökseen 47 tutkintaa, joita koskeva väite oli saatu ennen vuotta 2022; näiden arvo oli 610 miljoonaa euroa.

Lopetettuja tutkintoja koskevien tietojen puuttumisen vuoksi OLAF ei voi aloittaa hallinnollisia tutkintoja

- 57** EPPOn aloittamista tutkinnoista 681 lopetettiin myöhemmin, pois luettuina 41 arvonlisäveroa koskevaa tapausta, joiden osalta toimivalta kuuluu jäsenvaltioille eikä komissiolle tai OLAFille. Lopetetusta tapauksista ei lähtökohtaisesti ilmoiteta OLAFille. Tilintarkastustuomioistuin havaitsi, että EPPO ilmoitti OLAFille vain 33:sta (5 prosenttia) lopetetusta tapauksesta. Muissa 648 tapauksessa (95 prosenttia) OLAFilla ei ollut mahdollisuutta pohtia, olisiko kustannustehokasta aloittaa hallinnollinen tutkinta, jonka perusteella komissio voisi toteuttaa asianmukaisia suojatoimenpiteitä.

- 58** EPPOn komissiolle ilmoittamien 33 lopetetun tutkinnan osalta komissio katsoi, että EPPOn toimittamat tiedot eivät olleet riittävän yksityiskohtaisia, jotta sen yksiköt olisivat voineet ryhtyä asianmukaisiin toimenpiteisiin tai pyytää OLAFia aloittamaan hallinnollisen tutkinnan. Käytössä olevien käytännön yhteistyöjärjestelyjen nojalla komissiolla oli mahdollisuus pyytää lisätietoja. EPPO ja komissio sopivat marraskuussa 2024 uudesta raportointimallista, jossa on yksityiskohtaisempia tietoja kustakin tapauksesta, joiden tutkinta on lopetettu. Tilintarkastustuomioistuimien ei voinut arvioida tässä tarkastuksessa uuden raportointimallin vaikutusta, koska tarkastuksen määräaika oli 31. joulukuuta 2024.
- 59** EPPO siirsi 377 tutkintaa, joiden käsittely on lopetettu, kansallisille viranomaisille, koska arvioinnista vastaava valtuutettu Euroopan syyttäjä katsoi, että kansallisilla viranomaisilla oli paremmat edellytykset toteuttaa tarvittavat toimenpiteet. Kansallisilla viranomaisilla on velvollisuus raportoida OLAFille tai komissiolle. Komissio ei saa suoraan tietoa EPPOlta, mikä tarkoittaa, että seurantaprosessi ei ole riittävän tehokas.

Puutteelliset tiedot syytteeseen johtaneiden tutkintatoimien määrästä estävät komissiota soveltamasta hallinnollisia toimenpiteitä täysimääräisesti

- 60** Mikäli takaisinperinnän, hallinnollisten jatkotoimien tai seurannan kannalta on tarpeen, EPPOn on annettava syytteeseenpanopäätös tiedoksi toimivaltaisille kansallisille viranomaisille, asiaan osallisille henkilöille sekä asianomaisille unionin toimielimille, elimille ja laitoksille⁴⁴. Komissiolle ilmoitettiin noin kaksi kolmasosaa (202) tuomioistuimen ratkaistavaksi saatetuista tutkinnoista, joita oli yhteensä 302. Muiden jäljellä olevien tapausten osalta komissio ei saanut tietoa siitä, olivatko asianomaiset hallintoviranomaiset komission ulkopuolisia, saivatko ne asianmukaiset tiedot tai ryhtyivätkö ne tarvittaviin hallinnollisiin toimenpiteisiin. Jos komissio ei saa tietoa kaikista tapauksista, se ei voi varmistaa, että kaikki tarvittavat hallinnolliset toimenpiteet pannaan täytäntöön.

⁴⁴ EPPO-asetuksen 36 artiklan 6 kohta.

Komissiolla ei ole kokonaiskuvaa petostutkintoihin liittyvistä määristä, jotka vaikuttavat EU:n talousarvioon

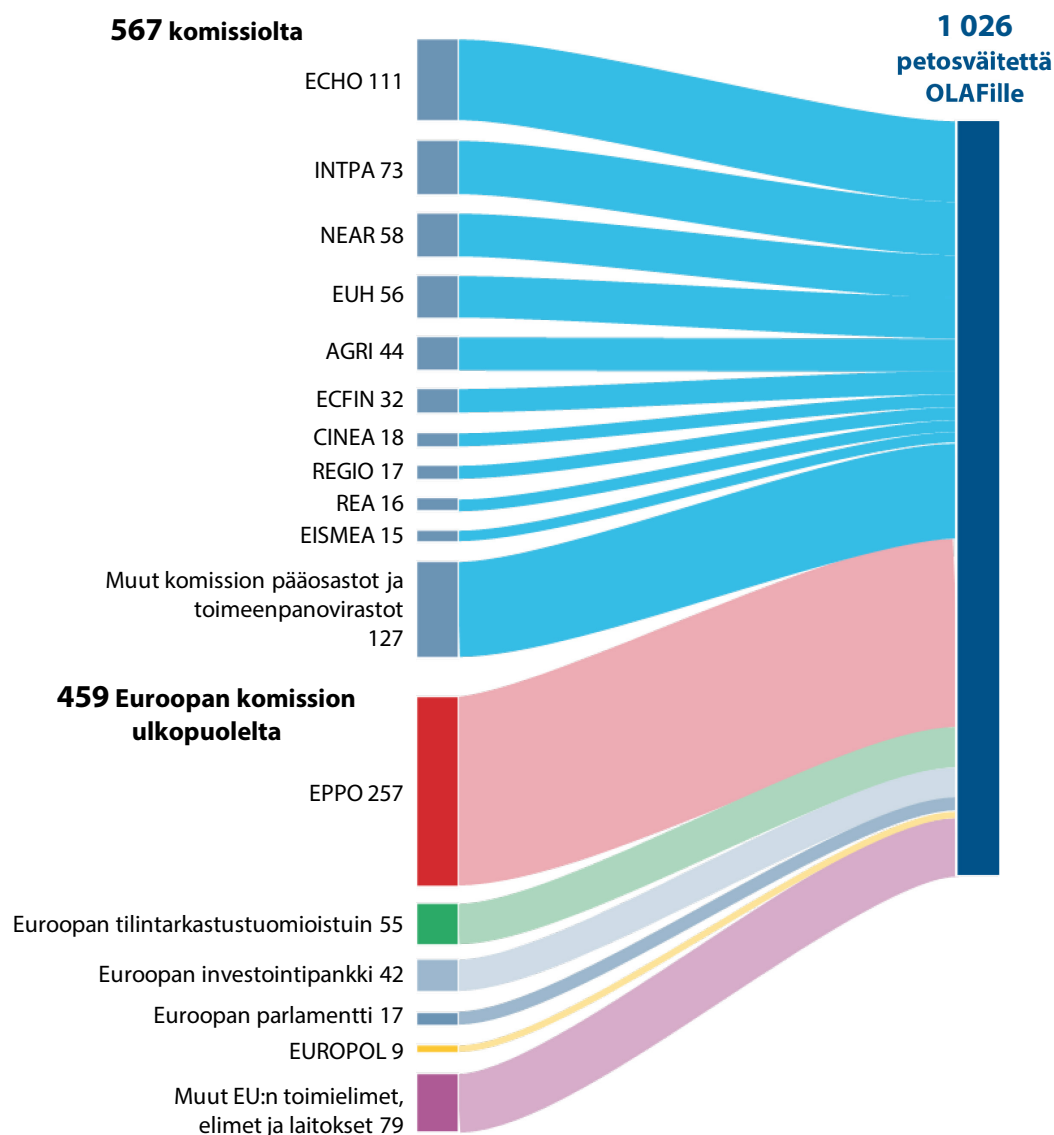
- 61** EPPOn ja kansallisten syyttäjävirstojen tekemien rikostutkintojen ja OLAFin hallinnollisten tutkintojen perimmäisenä tavoitteena on suojata EU:n taloudellisia etuja. Tämä voidaan saavuttaa rankaisemalla tuomittuja rikollisia ja toteuttamalla asianmukaisia hallinnollisia toimenpiteitä, joita ovat esimerkiksi varojen takaisinperintä, voimassa olevien sopimusten keskeyttäminen tai tulevan rahoituksen epääminen. Tilintarkastustuomioistuimen oletuksena on, että komissiolla, joka on viime kädessä vastuussa EU:n talousarvion toteuttamisesta, on kokonaiskuva siitä, missä määrin rikostutkintojen ja hallinnollisten tutkintojen tulokset edistävät EU:n taloudellisten etujen suojaamista. Tilintarkastustuomioistuimen oletuksena on niin ikään, että komissio seuraa petoksia koskevien tutkintojen tuloksia varmistaakseen, että kaikki EU:n talousarvioon kuuluvat määrät peritään asianmukaisesti takaisin.

Petosilmoituksia koskevissa tiedoissa on vaihtelua, jota ei ole analysoitu

- 62** Tilintarkastustuomioistuin analysoi, oliko jäsenvaltioiden elinten ilmoittamien, EPPOn ja OLAFin asianhallintajärjestelmiin kirjattujen petosväitteiden määrän ja jäsenvaltioiden elinten vastuulla olevan EU:n talousarvion määrän välillä korrelaatio.
- 63** Tilintarkastustuomioistuin laski sekä EU:n talousarvion tulojen että menojen osalta kullekin jäsenvaltiolle ”raportointiasteen”, jossa verrattiin jäsenvaltioiden osuutta kokonaistuloista (perinteiset omat varat ja arvonlisäveron maksuosuudet) tai -menoista ja niiden hallinnoimista menoista jäsenvaltioiden osuuteen kaikista tuloihin liittyviä petoksia koskevista väitteistä, jotka kansalliset viranomaiset ja unionin toimielimet, elimet ja laitokset lähettivät sekä EPPOLle että OLAFille. Raportointiaste, joka on suurempi kuin 1, viittaa siihen, että väitteiden osuus kyseisessä jäsenvaltiossa on suhteellisesti korkeampi verrattuna sen vastuulla oleviin tuloihin tai menoihin. *Kaavio 4* osoittaa, että raportointiasteet vaihtelevat huomattavasti, ja jotkin jäsenvaltiot ilmoittavat paljon enemmän petosväitteitä kuin niiden vastuulla olevien tulojen ja menojen määrän perusteella olisi odotettavissa. Komissio ei ole analysoinut tätä vaihtelua siltä osin, voiko se johtua esimerkiksi puutteista havaitsemisessa tai vahvuuksista ennaltaehkäisyssä.

64 Unionin toimielimillä, elimillä ja laitoksilla on lakisääteinen velvollisuus ilmoittaa petosväitteistä sekä EPPOLle että OLAFille (ks. kohta [32](#)). Vuosina 2022–2024 OLAF vastaanotti 567 väitettä, jotka olivat peräisin komission yksiköiltä. Samana aikana OLAF vastaanotti myös 459 petosväitettä komission ulkopuolisilta unionin toimielimiltä, elimiltä ja laitoksilta. Näissä EPPOn, Euroopan investointipankin (EIP) ja tilintarkastustuomioistuimen osuus oli yli 77 prosenttia (ks. [kaavio 5](#)).

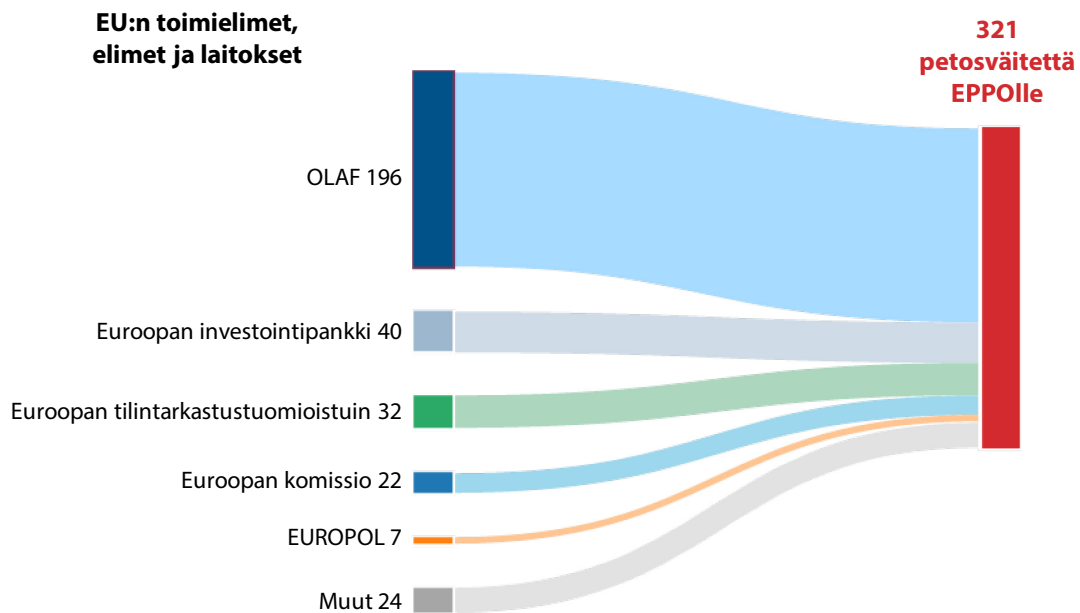
Kaavio 5 | 2022–2024: komission ja virastojen sekä muiden komission ulkopuolisten unionin toimielinten, elinten ja laitosten OLAFille toimittamat petosväitteet

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin OLAFin toimittamien tietojen perusteella.

- 65** Vuosina 2022–2024 unionin toimielimet, elimet ja laitokset ilmoittivat EPPOLle 321 petosväitettä. Unionin toimielimistä, elimistä ja laitoksista eniten teki ilmoituksia OLAF (196 väitettä) ja sen jälkeen Euroopan investointipankki ja Euroopan tilintarkastustuomioistuin (ks. [kaavio 6](#)).

Kaavio 6 | 2022–2024: unionin toimielinten, elinten ja laitosten EPPOLle toimittamat petosepäilyä koskevat ilmoitukset

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin EPPOn toimittamien tietojen perusteella.

- 66** Komissio ei ole analysoinut, miksi OLAF saa toimielimiltä, elimiltä ja laitoksilta noin kolme kertaa enemmän petosväitteitä kuin EPPO. Tämä voi selittyä osaksi sillä, että unionin toimielimet, elimet ja laitokset, joilla on velvollisuus lähettää PIF-rikoksia koskevat väitteet suoraan EPPOLle viipymättä⁴⁵, voivat myös pyytää OLAFia tekemään alustavan arvion näistä petosväitteistä⁴⁶. Toinen mahdollinen selitys voisi olla se, että OLAFille lähetetään petosväitteet, jotka koskevat EPPOn toimintaan osallistumattomia jäsenvaltioita tai EU:n toimielinten sisäisiä asioita, kuten henkilöstön väärinkäytöksiä, joissa ei ole kyse rikoksista. Vaikka nämä seikat voivat selittää osan eroista unionin toimielinten, elinten ja laitosten raportoinnissa EPPOLle ja OLAFille, erot ovat siltikin merkittäviä.

⁴⁵ EPPO-asetuksen 24 artiklan 1 kohta.

⁴⁶ OLAF-asetuksen 12 c artiklan 6 kohta ja EPPO-asetuksen johdanto-osan 51 kappale.

Tiedot EPPOn ja OLAFin tutkintojen tuloksista eivät ole keskenään vertailukelpoisia

- 67** EPPOn rikostutkintojen tavoitteena on rangaista rikollisia. Tähän voi kuulua myös rikoshyödyn takaisinperintä. Tutkinnan aikana EPPO voi määrittää jäädytettävät varat vahingon takaisinmaksun varmistamiseksi siinä tapauksessa, että tuomio myöhemmin annetaan. Tällaisissa tapauksissa ja kun kansalliset tuomioistuimet ovat vahvistaneet vahingon määrän, jäsenvaltioiden viranomaiset ovat vastuussa rikoshyödyn takaisinperinnästä. Rikoshyöty on tyypillisesti rikollisesta toiminnasta aiheutunut kokonaisvahinko, johon sisältyvät kansalliseen tai EU:n talousarvioon suoritettavat summat ja mahdollisille muille rikoksen uhreille aiheutuneet vahingot. Lisäksi jäädytetyt varat ja kaikki muut varat on takavarikoitava ja muunnettava rahaksi. EPPOn on ilmoitettava tapauksesta uhreille, olivatpa nämä kansallisia viranomaisia tai unionin toimielimiä, elimiä ja laitoksia. Nämä viranomaiset voivat milloin tahansa toteuttaa asianmukaisia hallinnollisia toimia, kunhan toimet eivät häiritse rikosoikeudellisia menettelyjä.⁴⁷
- 68** OLAF antaa tutkintojensa tulosten perusteella suosituksia unionin toimielimille, elimille ja laitoksille sekä kansallisille viranomaisille (kuten tulliviranomaisille tai EU:n varojen hallinnoinnista vastaaville viranomaisille). Suosituksissa keskitytään ehdottamaan toimia, joilla EU:n talousarviota suojataan aiemmilta tai tulevilta väärinkäytöksiltä. Tällaisia toimenpiteitä ovat esimerkiksi EU:n talousarvioon takaisin perittävien määrien määrittäminen, EU:n rahoituksen ulkopuolelle sulkeminen, varhainen havaitseminen, maksusuoritusten keskeyttäminen käynnissä oleviin sopimuksiin, joita rahoitetaan EU-varoin, tai toimenpiteiden ehdottaminen tulliviranomaisille, kun EU:n tulot ovat uhattuna. OLAFilla ei ole valtuuksia toteuttaa näitä toimenpiteitä itse. OLAFin suositusten täytäntöönpano on EU:n menojen hallinnoinnista vastaavien elinten vastuulla⁴⁸. Tulopuolella OLAFin suositukset osoitetaan jäsenvaltioille, ja komission tehtävänä on varmistaa, että ne pannaan täytäntöön.

⁴⁷ PIF-direktiivin 13 artikla yhdistettynä EU:n varainhoitoasetuksessa ja sovellettavassa alakohtaisessa lainsäädännössä säädettyihin velvollisuuksiin.

⁴⁸ EU:n varainhoitoasetuksen 98 ja 100 artikla.

69 *Taulukossa 6* esitetään vuosina 2022–2024 rekisteröityihin tapauksiin liittyvät EPPOn ja OLAFin tutkintojen tulokset 31.12.2024 mennessä. EPPOn ja OLAFin tutkintojen tulokset eivät ole suoraan vertailukelpoisia: kaikki OLAFin tutkintoihin perustuvat suositukset liittyvät suoraan EU:n talousarvioon, kun taas EPPOn tapauksessa kyseessä olevat määrät koskevat myös kansallisia talousarvioita ja muita uhreja. Tämä tarkoittaa, että EPPOn ja OLAFin tutkintojen tuloksista on vaikea saada kokonaiskuvaa EU:n talousarvioon vaikuttavista määristä.

Taulukko 6 | Rekisteröityihin väitteisiin liittyvien EPPOn rikosoikeudellisten tutkintojen ja OLAFin hallinnollisten tutkintojen tulokset vuosina 2022–2024

EPPOn rikostutkinnat		
Kaikki uhrat yhteensä		
Niiden tutkintojen määrä, joiden yhteydessä varojen jäädyttäminen on hyväksytty	347	
näistä tuomioistuimen lainvoimaisia ratkaisuja	32*	
	Hyväksytty	Toteutettu
EPPOn hyväksymien varojen jäädyttämismääräysten arvo (miljoonaa euroa)	3 007,4	764,1*
Kansallisten tuomioistuinten antamien lainvoimaisten takaisinperimistä koskevien päätösten arvo (miljoonaa euroa)	231,7*	
OLAFin hallinnolliset tutkinnat		
Vain EU:n talousarvio		
Niiden tutkintojen määrä, joiden yhteydessä on ehdotettu suosituksia	163	
näistä toteutettu taloudellisia suosituksia (takaisinperinnät)	16	
Tutkintojen määrä ehdotettujen suositusten tyyppin mukaan		
Taloudelliset suositukset	90	
Turvaamistoimenpiteet	78	
Hallinnolliset suositukset (lisääminen mustalle listalle**)	26	
Oikeudelliset suositukset	16	
	Ehdotettu	Pantu
Suositteltu takaisinperittävä arvo (miljoonaa euroa)	615,3	23,1
Estettäväksi suositeltu arvo (miljoonaa euroa)	52,4	9,7

* Sisältää vain tuomioistuinten vuonna 2024 antamat lainvoimaiset päätökset, jotka koskevat vuosina 2022–2024 aloitettuja tutkintoja. EPPO pystyi vasta vuonna 2024 osoittamaan tarvittavat resurssit näiden kansallisten oikeusviranomaisten tuottamien tietojen keräämiseen ja tallentamiseen.

**Poissulkeminen varhaishavainta- ja poissulkemisjärjestelmän nojalla.

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin EPPOn ja OLAFin toimittamien tietojen perusteella.

- 70** Vuosina 2022–2024 EPPO jähdytti varoja (joko suoraan tai hankkimalla tuomioistuimen määräyksen) 3 miljardin euron arvosta yhteensä 347 tutkinnassa. Vuoden 2024 aikana 32 näistä tutkinnoista oli päättynyt tuomioistuimen lainvoimaiseen tuomioon. Näissä tapauksissa tuomioistuin vahvisti yhteensä 232 miljoonan euron vahingonkorvaukset ja määräsi kansalliset viranomaiset perimään rikoshyödyn takaisin ja tuomitsemaan jähdytetyt varat menetetyksi. Muissa tapauksissa tuomioistuin teki ratkaisun vuosina 2022 ja 2023, mutta EPPOlla ei ole tietoa vahingonkorvauksista, jotka tuomioistuin vahvisti näissä tapauksissa. Tämä 232 miljoonan euron summa tarkoittaa rikoksesta aiheutunutta kokonaisvahinkoa, ei siis pelkästään sitä osaa, joka vaikuttaa EU:n talousarvioon. Lisäksi takaisinmaksu voidaan suorittaa vasta, kun takavarikoidut varat on muutettu käteiseksi. Komissio ei ole voinut seurata sitä, missä määrin nämä kansallisten tuomioistuinten antamat lainvoimaiset takaisinperintäpäätökset 232 miljoonan euron arvosta on pantu täytäntöön ja miten suuri osa niistä liittyy EU:n talousarvioon, koska se ei ole saanut tietoja näistä asioista. Komissio ilmoitti tilintarkastustuomioistuimelle, että se otti marraskuussa 2024 käyttöön EPPOn yleiskatsausmekanismin, jonka tarkoituksena on seurata EPPOn sille ilmoittamien tutkintojen tuloksia. Uuden mekanismin tulokset jäävät nähtäväksi.
- 71** Vertailun vuoksi voidaan todeta, että OLAF antoi hallinnollisen säädöskehityksensä nojalla 90 tutkinnassa suosituksia, joilla oli taloudellisia vaikutuksia. Suositukset koskivat 615 miljoonan euron takaisinperintää ja ennalta ehkäisevien toimenpiteiden toteuttamista 52 miljoonan euron arvosta. Näistä suosituksista 16 oli pantu täytäntöön asianomaisten tulojen ja menojen hyväksyjien toimesta vuoden 2024 loppuun mennessä. Tämän seurauksena 23 miljoonaa euroa oli peritty takaisin ja ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä oli toteutettu 10 miljoonan euron arvosta. Molemmat summat liittyvät suoraan EU:n talousarvioon.

Komissiolta puuttuvat kattavat tiedot määristä, jotka vaikuttavat EU:n talousarvioon kansallisten tuomioistuinten ratkaisujen johdosta

- 72** EPPO ja OLAF eivät itse ole vastuussa EU:n varojen takaisinperinnästä. Koska komissio on viime kädessä vastuussa EU:n talousarvion toteuttamisesta, sen on varmistettava, että asianomaiset kansalliset tai EU:n viranomaiset⁴⁹ perivät kaikki määrät takaisin viipymättä riippumatta siitä, perustuuko takaisinperintä rikosoikeudelliseen vai hallinnolliseen menettelyyn. Tämän saavuttamiseksi sen on oltava tietoinen EU:n talousarvioon suoritettavista summista.
- 73** OLAF seuraa antamiensa suositusten täytäntöönpanoa, mutta komissio otti EPPOn yleiskatsausmekanismin käyttöön vasta marraskuussa 2024. Se kattaa EU:n menoihin ja perinteisten omien varojen järjestelmään liittyvät tapaukset. Arvonlisäveron osalta EPPO toimitti tammikuussa 2025 komissiolle tiedot kaikista tutkintatapauksista, jotka oli saatettu tuomioistuimen käsiteltäväksi kesäkuun 2021 ja joulukuun 2024 välisenä aikana.
- 74** OLAFin suositusten osalta voidaan todeta, että vastauksena tilintarkastustuomioistuimen kertomukseen EU:n varainkäyttöön liittyvistä petosriskeistä⁵⁰ OLAF otti käyttöön seurantamekanismin, jolla seurataan komission tulojen ja menojen hyväksyjien vahvistamia lopullisia takaisinperintöjä. OLAFin toimittamien tietojen mukaan sen suositusten perusteella vuosina 2022–2024 perittiin takaisin 4,5 miljardia euroa (joista 3,4 miljardia euroa liittyi yhteen tapaukseen) ja toteutettiin 0,8 miljardin euron arvosta ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä. Kyseiset takaisinperinnät koskevat vuosina 2008–2024 rekisteröityjä petosväitteitä koskevia OLAFin tutkintoja, mikä selittää sen, että takaisin peritty määrä on yli viisi kertaa suurempi kuin edellä [taulukossa 6](#) esitetty summa.

⁴⁹ EU:n varainhoitoasetuksen 98 ja 100 artikla.

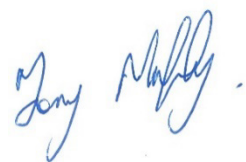
⁵⁰ Erityiskertomus 1/2019: ”EU:n varainkäyttöön liittyvien petosten torjunta – Toimia tarvitaan.”

75 EPPOn tutkintatoimien osalta arvonlisäveropetoksista rikosoikeudellisten tuomioiden tuloksena takaisin perityt summat jäävät jäsenvaltioille. EU:n tulojen kantamisjärjestelmässä tämän pitäisi vaikuttaa jäsenvaltioiden alv-määräytymisperusteisiin, joita käytetään jäsenvaltioiden vuotuisten alv-pohjaisten omien varojen maksuosuuksien laskemiseen. Jäsenvaltiot ilmoittavat tietyn vuoden alv-määräytymisperusteensa komissiolle tätä tarkoitusta varten, ja komissio tekee säännöllisiä tarkastuksia arvioidakseen jäsenvaltioiden toimittamien tietojen oikeellisuutta. Kun tilintarkastustuomioistuin teki tarkastustaan, komissiolla ei kuitenkaan ollut tietoa näistä alv-tapauksista eikä siten mitään mekanismiakaan, jolla se voisi seurata, onko tuomioistuinten määräämät takaisinperinnät sisällytetty tietyn jäsenvaltion alv-määräytymisperusteisiin.

76 Perinteisiä omia varoja ja EU:n menoja koskevat EPPOn tutkinnat voivat johtaa kansallisten tuomioistuinten määräämiin takaisinperintöihin. Jotta komissio voisi valvoa takaisinperintää, sen on oltava tietoinen tällaisista tapauksista viimeistään silloin, kun tutkinta etenee oikeuskäsittelyyn. Tilintarkastustuomioistuin havaitsi, että EPPOn vuosina 2022–2024 käynnistämien tapausten osalta komissiolle ilmoitettiin noin 202:sta oikeuskäsittelyyn edenneestä tutkinnasta, joita oli yhteensä 302 (ks. myös kohta 60). Marraskuussa 2024 komissio alkoi ottaa käyttöön mekanismia, jolla seurataan sitä, missä määrin nämä määrät vaikuttavat EU:n talousarvioon (ks. kohta 70). Koska tiedot tuomioistuin käsittelyyn edenneistä EPPOn tapauksista siis puuttuvat, jäljelle jääneiden sadan tapauksen osalta komissio ei pysty määrittämään, vaikuttavatko nämä määrät missään määrin EU:n talousarvioon.

Tilintarkastustuomioistuimen V jaosto on tilintarkastustuomioistuimen jäsen Jan Gregorin johdolla hyväksynyt tämän kertomuksen kokouksissaan Luxemburgissa 11. ja 18. marraskuuta 2025.

Tilintarkastustuomioistuimen puolesta

Tony Murphy
presidentti

Liitteet

Liite I – Tietoja tarkastuksesta

Määritelmät

- 1) Petoksella¹ tarkoitetaan rikosoikeudessa yleensä tahallista tekoa tai laiminlyöntiä, jonka tarkoituksena on erehdyttää muita ja joka johtaa siihen, että uhri kärsii vahinkoa ja rikoksentekijä saa hyötyä. Kyseessä on petos, jos avustuksen saaja esimerkiksi yrittää tahallisesti johtaa rahoituksen myöntäjää harhaan voidakseen ilmoittaa menot aiheettoman suurina.
- 2) Sääntöjenvastaisuus² on petosta laajempi käsite. Sääntöjenvastaisuudella tarkoitetaan mitä tahansa oikeuden säännöksen tai määräyksen rikkomista, jonka tuloksena on tai voisi olla vahinko EU:n talousarviolle. Jos tällainen rikkominen on tehty tahallisesti, kyseessä on petos. Petoksen erottaa muista sääntöjenvastaisuuksista siis rikoksentekijän tahallinen aikomus.

Taustaa

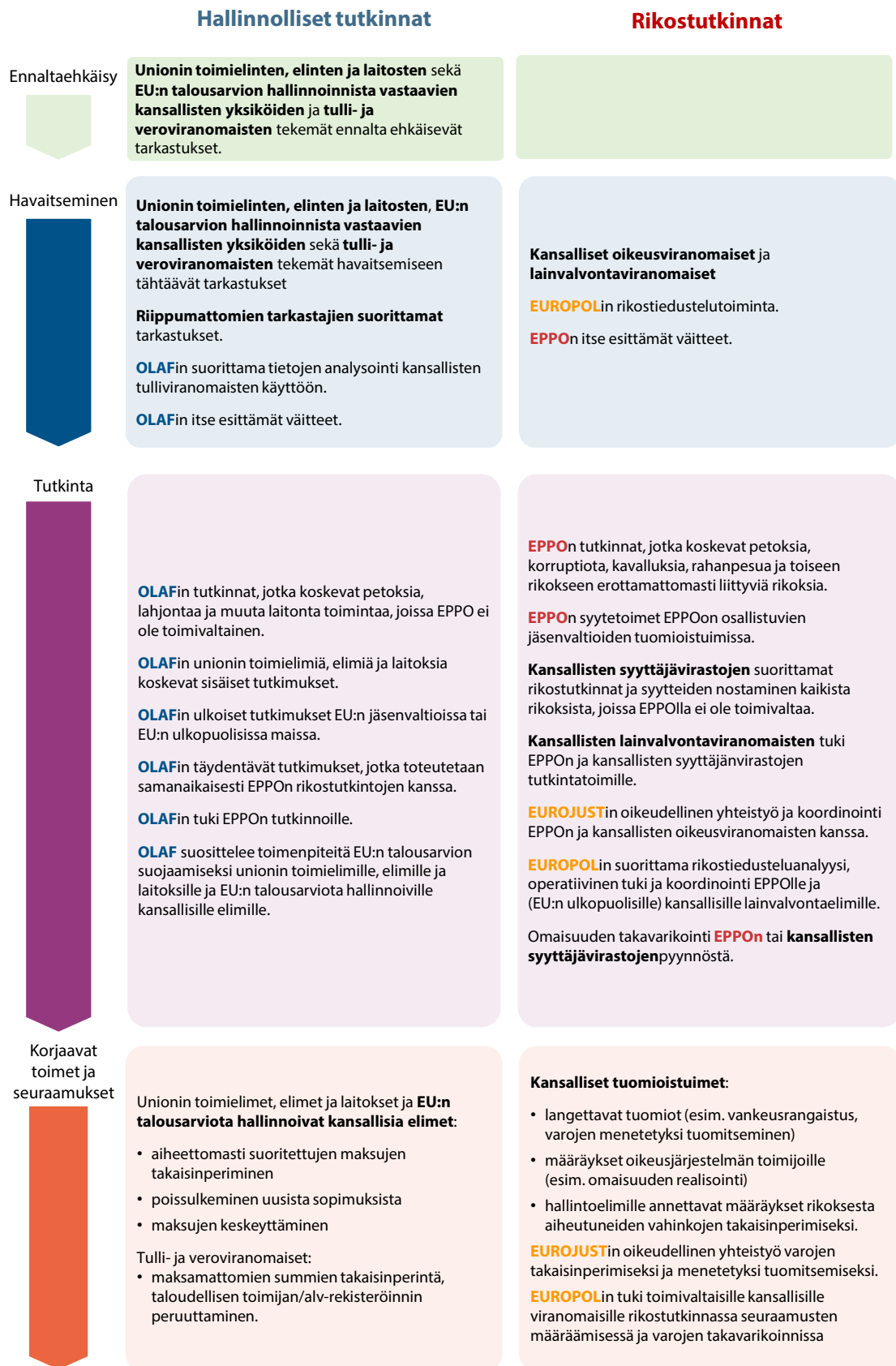
- 3) EU:n petoksantorjuntajärjestelmässä on kaksi erillistä toimintalinjaa petostantorjuntaan: rikostutkinnat, joista vastaa EPPO, ja hallinnolliset toimet, jotka toteuttaa talousarvion hallinnoinnista vastaava laitos, kuten komissio. Komissio voi hyödyntää myös OLAFin toteuttamia hallinnollisia tutkintoja. [Kaaviossa 1](#) esitetään yleiskatsaus näiden vastuiden jakautumisesta sekä muiden petostantorjuntaan osallistuvien elinten tehtävistä.

¹ Oikeudellinen määritelmä [PIF-direktiivissä](#), 3 artikla.

² PIF-asetus ([neuvoston asetus \(EY, Euratom\) N:o 2988/95](#)), 1 artiklan 2 kohta.

- 4) Vastuu petosten ehkäisemisestä, havaitsemisesta ja korjaamisesta on ensisijaisesti EU:n menoja tai tuloja hallinnoivilla jäsenvaltioiden viranomaisilla sekä asiaankuuluvilla unionin toimielimillä, elimillä ja laitoksilla. Komissiossa tästä vastaavat EU:n talousarvion menoja (pääosastot ja suoralla tai välillisellä hallinnoinnilla toimivat toimeenpanovirastot) ja tuloja (pääasiassa budjettipääosasto) toteuttavat yksiköt. Kansallisella tasolla lainvalvontaviranomaisten ja muiden oikeusviranomaisten on ilmoitettava EPPOLle epäillyistä EU:n taloudellisiin etuihin kohdistuvista rikoksista. Myös kansallisten tai EU:n tason riippumattomien tarkastajien olisi ilmoitettava petosepäilyistä, ja yksityishenkilöiden (myös väärinkäytösten paljastajien) olisi ilmoitettava tällaisista petosepäilyistä oma-aloitteisesti.

Kaavio 1 | EU:n petostentorjuntajärjestelmä

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin.

Tarkastuksen laajuus ja tarkastustapa

- 5) Tilintarkastustuomioistuimen tarkastus kattoi EPPOn, OLAFin, Eurojustin ja Europolin sekä komission kokonaisvastuullisen roolin 1. tammikuuta 2022 ja 31. joulukuuta 2024 välisenä aikana. Tarkastuksella tilintarkastustuomioistuin osallistuu komission meneillään olevan EU:n petostentorjuntajärjestelmän uudelleentarkasteluun, kuten komission heinäkuussa 2025 julkaisemassa [valkoisessa kirjassa](#) hahmoteltiin.
- 6) Tilintarkastustuomioistuin arvioi
 - EPPOn, OLAFin, Eurojustin ja Europolin toimeksiantoja niiden petostutkintaan liittyvien tehtävien ja vastuualueiden selkeyden ja kollektiivisen kattavuuden kannalta sekä OLAFin, Eurojustin ja Europolin EPPOlle tutkinnan elinkaaren aikana antamaa tukea
 - petosväitteiden käsittelymenettelyjä ja erityisesti sitä, välttävätkö OLAF ja EPPO päällekkäisyyttä ja tehottomuutta väitteiden arvioinnissa ja varmistavatko ne säännöllisen tiedonkulun välillään ja
 - mekanismeja, joita komissio käyttää valvoakseen petosten havaitsemistoimia ja seurataksaan rikostutkintojen ja hallinnollisten tutkintojen tuloksia, varmistaakseen EU:n talousarviolle aiheutuneiden vahinkojen asianmukaisen korvaamisen ja voidakseen raportoida vuosittain EU:n taloudellisten etujen suojaamisesta.
- 7) Tilintarkastustuomioistuin analysoi eri elinten rooleja ja vastuita määrittelevää sääntelykehystä (asetukset, työjärjestelyt ja muut asiaankuuluvat raportit ja asiakirjat mukaan luettuina) ja haastatteli kyseisten elinten henkilöstöä. Tilintarkastustuomioistuimelle ei myönnetty pääsyä OLAFin ja EPPOn asianhallintajärjestelmiin, mikä vaikeutti tietojen analysointia. Sen sijaan tilintarkastustuomioistuin kokosi yhteen OLAFin ja EPPOn toimittamat yksityiskohtaiset raportit, saadakseen mahdollisimman paljon tietoa petosväitteen elinkaaresta, tutkinnan jatkumisesta ja (lopullisesta) lopputuloksesta.

Lyhenteet

AGRI: Maatalouden ja maaseudun kehittämisen pääosasto

Alv: Arvonlisävero

CINEA: Euroopan ilmasto-, infrastruktuuri- ja ympäristöasioiden toimeenpanovirasto

ECFIN: Talous- ja rahoitusasioiden pääosasto

ECHO: EU:n pelastuspalveluasioiden ja humanitaarisen avun operaatioiden pääosasto

EISMEA: Euroopan innovaationeuvoston ja pk-yritysten toimeenpanovirasto

EPPO: Euroopan syyttäjänvirasto

EUH: Euroopan ulkosuhdehallinto

EUROJUST: Euroopan unionin lainvalvontayhteistyövirasto

EUROPOL: Euroopan unionin lainvalvontayhteistyövirasto

HOME: Muuttoliike- ja sisäasioiden pääosasto

INTPA: Kansainvälisten kumppanuuksien pääosasto

JUST: Oikeus- ja kuluttaja-asioiden pääosasto

NEAR: Naapuruuspolitiikan ja laajentumisneuvottelujen pääosasto

OLAF: Euroopan petostentorjuntavirasto

PIF: Unionin taloudellisten etujen suojaaminen

REA: Euroopan tutkimuksen toimeenpanovirasto

REGIO: Alue- ja kaupunkipolitiikan pääosasto

Sanasto

Hallinnollinen suositus: OLAFin EU:n varoja hallinnoiville elimille antama suositus ryhtyä hallinnollisiin toimenpiteisiin väärinkäytösten lopettamiseksi.

Hallinnollinen tutkinta: Hallintoelimen, kuten OLAFin, [käyttämä] menettely sen selvittämiseksi, ovatko sen tietoon saatetut toimet sääntöjenvastaisia. Hallinnollinen tutkinta ei estä rikostutkintaa.

Kurinpitosuositus: OLAFin unionin toimielimille, elimille ja laitoksille antama suositus määrätä seuraamuksia henkilöstölle tai estämään henkilöstöä tekemästä uusia EU:n taloudellisiin etuihin kohdistuvia väärinkäytöksiä.

Langettava tuomio: Tuomioistuimen antama tuomio, jonka mukaan vastaaja on syyllistynyt rikokseen.

Oikeudellinen suositus: OLAFin suositus kansallisten oikeusviranomaisten jatkotoimiksi, kun tutkinta paljastaa mahdollisia epäiltyjä PIF-rikoksia tai muita rikoksia.

Omaisuuksien menetetyksi tuomitseminen: Kansallisen tuomioistuimen määräyksellä rikoksella hankittujen varojen, myös aiemmin jäädytetyn omaisuuden, lopullinen menettäminen ja sen asettaminen saataville korvauksen maksamiseksi rikoksen uhreille.

Osuma /ei osumaa -haut: OLAFin suorittama hallinnollinen tarkastus sen varmistamiseksi, onko EPPO saanut saman petosväitteen.

Perintämääräys: Vaatimus periä takaisin sääntöjenvastaisuuksien tai petosten kohteena olleet varat, joko oikeusteitse (tuomioistuimen määräämänä) tai hallinnollisesti (EU:n talousarviota hallinnoivan elimen päätöksellä).

PIF-direktiivi: EU:n direktiivi unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnasta rikosoikeudellisin keinoin.

Rikostutkinta: Rikostutkintaelimen (EPPO tai muu yleinen syyttäjä) toiminta, jonka tarkoituksena on hankkia todisteita rikollisesta toiminnasta ja saattaa rikolliset oikeuden eteen.

Syytekirjelmä: Syyttäjän virallinen ilmoitus, jossa vastaanottajalle tiedotetaan rikosepäilystä ja jolla syyte nostetaan tuomioistuimessa.

Syyttämispäätös: Syyttäjän päätös asettaa vastaaja syytteeseen rikoksesta.

Taloudellinen suositus: OLAFin unionin toimielimille, elimille ja laitoksille tai kansallisille yksiköille antama suositus, jossa ilmoitetaan niiden varojen määrä, joiden osalta on havaittu sääntöjenvastaisuuksia tai joihin kohdistuu petos, hallinnollisten takaisinperintämääräysten laatimiseksi. Taloudellisiin suosituksiin voi sisältyä myös ennaltaehkäiseviä toimia, joissa ehdotetaan voimassa olevien sopimusten maksujen keskeyttämistä.

Turvaamistoimenpide OLAFin hallinnollisen tutkimuksen perusteella ehdottama toimenpide EU:n taloudellisia etuja vahingoittavien toimien lopettamiseksi ja/tai aiempia väärinkäytöksiä koskevan todistusaineiston turvaamiseksi.

Täydentävä tutkinta Hallinnollinen tutkinta, jonka OLAF suorittaa samanaikaisesti EPPOn rikostutkimuksen kanssa.

Varojen jäädyttäminen: Kansallisen tuomioistuimen määräyksellä rikosepäilyn kohteena olevan omaisuuden väliaikainen haltuunotto vakuudeksi mahdollisesti myöhemmin sovittavien vahingonkorvausten kattamiseksi.

Komission vastaukset

<https://www.eca.europa.eu/fi/publications/sr-2025-26>

Tarkastuksen eteneminen

<https://www.eca.europa.eu/fi/publications/sr-2025-26>

Tarkastustiimi

Euroopan tilintarkastustuomioistuin esittää erityiskertomuksissaan tulokset tarkastuksista, joita se kohdistaa EU:n toimintapolitiikkoihin ja ohjelmiin tai yksittäisten talousarvioalojen hallinnointiin liittyviin aihealueisiin. Tilintarkastustuomioistuin valitsee ja suunnittelee nämä tarkastustehtävät siten, että niillä saadaan aikaan mahdollisimman suuri vaikutus. Se ottaa valinta- ja suunnitteluvaiheessa huomioon tuloksellisuuteen tai säännönmukaisuuteen kohdistuvat riskit, asianomaisten tulojen tai menojen määrän, tulevat kehityssuunnat sekä poliittiset näkökohdat ja yleisen edun.

Tästä tuloksellisuuden tarkastuksesta vastasi V tarkastusjaosto, jonka erikoisalana on unionin rahoitus ja hallinto. Tarkastusjaoston puheenjohtaja on Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsen Jan Gregor. Tarkastus tehtiin Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsenen Katarína Kaszasová johdolla, ja siihen osallistuivat kabinettipäällikkö James Verity ja kabinettiaavustaja Iveta Turčanová, toimialapäälliköt Bogna Kuczyńska ja Alberto Gasperoni, tehtävävastaava Luís Rosa, apulaistehtävävastaava Marco Fians sekä tarkastajat Anžela Poliulianaitė, Jan Guman ja Agathokleia Varytimou. Kieliasiantuntijana toimi Michael Pyper. Hallinnollista ja teknistä tukea antoi Christopher Troisi. Graafista tukea antoivat Jesus Nieto ja Cynthia Matala-Tala.

Vasemmalta oikealle: Agathokleia Varytimou, Marco Fians, Luís Rosa, James Verity, Katarína Kaszasová, Jan Guman, Iveta Turčanová, Anžela Poliulianaitė.

TEKIJÄNOIKEUDET

© Euroopan unioni, 2025

Datan ja asiakirjojen uudelleenkäyttöä koskevat Euroopan tilintarkastustuomioistuimen periaatteet vahvistetaan avoimen datan politiikkaa ja asiakirjojen uudelleenkäyttämistä koskevassa [Euroopan tilintarkastustuomioistuimen päätöksessä 6-2019](#).

Ellei toisin ilmoiteta (esimerkiksi yksittäisissä tekijänoikeusilmoituksissa), Euroopan tilintarkastustuomioistuimen sisältöihin, jotka EU omistaa, myönnetään käyttöoikeudet [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\) licence](#) -käyttöoikeuden nojalla. Tämä merkitsee, että uudelleenkäyttö on yleensä sallittua, jos sisällön tuottaja mainitaan asianmukaisesti ja sisältöön tehdyistä muutoksista ilmoitetaan. Euroopan tilintarkastustuomioistuimelle kuuluvan sisällön uudelleenkäyttäjä ei saa vääristää asiakirjojen alkuperäistä merkitystä tai sanomaa. Euroopan tilintarkastustuomioistuin ei vastaa mistään seurauksista, jotka johtuvat uudelleenkäytöstä.

Uudelleenkäyttäjän on hankittava tarvittavat lisäoikeudet, jos tietyssä sisällössä (esimerkiksi Euroopan tilintarkastustuomioistuimen henkilöstöstä otetuissa valokuvissa) esitetään tunnistettavissa olevia henkilöitä tai jos sisällössä on mukana kolmansien tahojen töitä.

Jos tällainen lisäoikeus saadaan, se kumoaa ja korvaa yllä mainitun yleisen käyttöoikeuden. Lisäoikeutta koskevassa luvassa on selvästi ilmoitettava käyttöoikeuden rajoitukset.

Jos sisällöt eivät ole EU:n omaisuutta, voi olla, että lupa niiden käyttöön tai jäljentämiseen on pyydettävä suoraan asianomaisilta tekijänoikeuksien haltijoilta.

Kansikuva: © Shevon – [stock.adobe.com](#)

Taulukossa 1, kaaviossa 2 ja kaaviossa 3 esitetään petostentorjuntaan osallistuvien EU:n elinten logot:

© Eurojust

© Euroopan petostentorjuntavirasto (OLAF)

© Euroopan syyttäjänvirasto (EPPO)

© Europol – Euroopan unionin lainvalvontayhteistyövirasto

Tietokoneohjelmistot tai asiakirjat, joihin kohdistuu teollisoikeuksia, kuten patentteja, tavaramerkkejä, rekisteröityjä malleja, logoja ja nimiä, eivät kuulu Euroopan tilintarkastustuomioistuimen uudelleenkäyttöperiaatteiden piiriin.

EU:n toimielinten verkkosivuilla (joiden verkkotunnuksen loppuosa on europa.eu) on linkkejä ulkopuolisille Internet-sivustoille. Koska Euroopan tilintarkastustuomioistuin ei vastaa näistä sivustoista, on suositeltavaa, että tutustutte niiden tietosuoja- ja tekijänoikeusperiaatteisiin.

Tilintarkastustuomioistuimen logon käyttö

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen logoa ei saa käyttää ilman tilintarkastustuomioistuimen ennakkosuostumusta.

HTML	ISBN 978-92-849-6014-9	ISSN 1977-5792	doi:10.2865/7632328	QJ-01-25-057-FI-Q
PDF	ISBN 978-92-849-6015-6	ISSN 1977-5792	doi:10.2865/9537359	QJ-01-25-057-FI-N

LAINAUKSET

Euroopan tilintarkastustuomioistuin, [erityiskertomus 26/2025](#): Petostentorjunnasta vastaavat EU:n elimet – Selkeät toimivaltuudet, mutta tiedonvaihto ja valvonta komissiossa ovat edelleen riittämättömiä, Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2025.

EU:n taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunta on EU:n ja sen jäsenvaltioiden yhteinen velvollisuus. Olemme arvioineet EU:n petostentorjuntajärjestelmän keskeisiä elimiä, joita ovat esimerkiksi EPPO ja OLAF, sekä sitä, miten ne tekevät yhteistyötä petosten tutkinnassa. Totesimme, että näiden elinten vastuut on määritelty selkeästi, mutta tietojenvaihdossa on yhä puutteita. Se vaikuttaa EPPOn ja OLAFin tutkintojen määrään ja oikea-aikaisuuteen sekä komission laajempaan rooliin EU:n talousarvion suojaamisessa. Suosittelemme, että komissio luo uuden järjestelmän petosväitteiden käsittelyn ja tutkintojen yksinkertaistamiseksi; selvittää, miksi koko EU:ssa tehtyjen petosilmoitusten määrä vaihtelee; mittaa petostutkintojen vaikutuksen ja selvittää EU:n talousarvioon takaisinperityt määrät. Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomus, annettu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 287 artiklan 4 kohdan toisen alakohdan nojalla.

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomus, annettu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 287 artiklan 4 kohdan toisen alakohdan nojalla.

EUROOPAN
TILINTARKASTUS-
TUOMIOISTUIN

Euroopan unionin
julkaisutoimisto

EUROOPAN TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIN
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBURG

Puh. +352 4398-1

Tiedustelut: eca.europa.eu/fi/contact
Verkkosivut: eca.europa.eu
Sosiaalinen media: @EUauditors